

"Entered as second class matter at the post office at Chicago, Illinois."

"Entered as second class matter at the post office at Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

IX metal.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, kovo mėn. 4 d.

Chicago 16, Illinois

Kaina 10 c.

Nr. 9 (183)

AMERIKOS AMBASADORIUS SAKO "LAISVOSIOS LIETUVOS" SKAITYTOJAMS

(Musų atstovas, Gabrielius Gedvila, turėjo pasikalbėjimą su Mr. CHESTER BOHLES, buvusis Amerikos atstovas Jungtinių Tautų Organizacijoje ir ambasadorius Indijoje. Mr. Chester Bohles atsakymai skirti specialiai "Laisvosios Lietuvos" skaitytojams).

A. Taip. Žmonės juo pasitiki pilnai. Žinoma, 1956 metais jo populiarumas gali kiek sumažėti. (1956 metais baigiasi antrasis penkių metų planas, per kurį Nehru turi įvykdyti daug reformų).

K. Ar komunistai galėtų pagrobti Indijos valdžią 1956 metais?

A. Ne. Indija turi labai stiprią policiją ir kariuomenę.

K. O legaliu būdu?

A. Taip pat ne. Žmonės žino, kad komunistų ideologija vartoja jėgą. Tokia ideologija prieštarauja Ghandi mokymams.

K. Ar Mao-Tsetungas galėtų Tito pėdomis pasekti?

A. Kai 1943 metais vokiečiai traukė rūsus, Sovietai atitraukė savo kariuomenę iš Jugoslavijos ir tuo būdu leido Tito puikiai susiorganizuoti ir vėliau atsikirti nuo stalinizmo. Dabar sovietų Rusija tos klaidos nepakartos.

Šiuo laiku visą pasaulį įdomiausia ir jaudina komunizmo įsigalėjimas Azijoje ir Indijos savotiška laikysena komunizmo ir Amerikos atžvilgiu. Daug kas stačiai negali suprasti Indijos ir neįsivaizduoja, kas ten darosi. Todėl Chester Bohles atsakymai į G. Gedvilos taiklius klausimus — yra labai vertingas informacijų šaltinis.

K. Ar Nehru stotų į vakarų pusę pasaulinio karo atveju?

A. Ne. Indija nenori įsitraukti į pasaulinius karus, nes ji bijo ryti komunizmo ir vakarų kolonializmo. Ji visur bandys būti neutralia tol, kol Rusija jos nekabins.

K. Jei Nehru įstotų į karą, ar visa Indija būtų kartu su juo?

Po šito pasikalbėjimo p. Chester Bohles skaitė paskaitą, kuri plačiau paaiškina jo atsakymus. Paskaitą taip pat užrašė G. Gedvilas.

(Nukelta į 2 psl.)

TAUTOS VIENYBĖS APASTALAS

A. Valatka, Chicago, JAV

Lietuva nėra augstų kalnų, savo sniego viršūnėmis dangų remianti šalis. Tačiau ir plačių upių, ežerų, bei žaliųjų girių šalje gali gimi ir didžiulis darbus nudirbti galiūnai, kurie savo dvasios sparnais pasiekia daug didesnes aukštumas, nei didingųjų kalnų arai. Išmusus valandas, ir žmonės kaip arai, suglaudę sparnus, amžiams užmerkia savo akis.

Prieš dvidešimt penkis metus Lietuvoje, 1929 m. kovo m. 5 d., pačiame kūrybinio darbo įkarštyje, užmerkė akis didis Lietuvos galiūnas, Lietuvos Šaulių Sąjungos įkūrėjas Vladas Putvyš. Bet ir po tiek daug metų tauta jo negali pamiršti ir niekad nepamirš.

Ar dėl to, kad Vladas Putvyš yra kilęs iš senovinės, XIII a. siekiančios legendariniai garsios tėvynės nuo kryžiuočių gynusios giminės? Ar dėl to, kad jo prabučiai dar D. L. K. Vytenio kariuomenės pulkams vadovavo? Ar dėl to, kad jo gyslonis tekėjo vadinasis žydrasis grafų ir kunigaikščių kraujas?

Lietuvių tauta, ypač kilniausieji jos sūnūs ir dukros — šauliai ir šaulės mini ir minės Putvį dėl to, kad jis pats būdamas bajoras, nenūėjo kitų bajorų išgamų keliais, bet visą savo širdį, visą sielą ir visą savo gyvenimą taurę iki paskutinio lašo paaukavo ant tėvynės meilės aukuro.

Dar carinės Rusijos okupacijos laikais, Vladas Putvyš savo dvaruose įsteigė ir savo lėšomis išlaikė dvi slaptas lietuviškas mokyklas ir pats vadovavo suaugusiųjų kursams. Buvo sudaręs savo paties, savo žmonos ir kelių samdytų žmonių aptarnaujamą slaptąją paštą, kuriuo iš Tilžės iki Šiaulių atgabendavo ir paskirstydavo slaptos lietuviškos spaudos siuntas. Tuo pačiu traktu padėdavo išgabenti į užsienį caro žandarų persekiojamus laisvės kovotojus. Jo dvarai buvo pasidarę — slaptos lietuviškos sąjūdžio centrais. Kurį laiką jo Šilo - Pavėžupio dvaras buvo redaguojamas "Varpas". Ten nuolat vykdavo tos redakcijos slapti posėdžiai. Kitame, Grauzi-

ku dvare, ypač vasaros metu, pilna buvo lietuvių. Dažnai viešėdavo rašytoja Gabrielė Petkevičaitė - Bitė, o rašytoja Zemaitė buvo lyg ir Putvių šeimos narys. Be to, tuose pačiuose Grauzikuose Jonas Jablonskis drauge su Antanu Smetona ir P. Avižoniū rasė Lietuvių kalbos gramatiką.

Mokėsis Šiaulių ir Mintaujos gimnazijose, bei studijavo agronomiją Hallėje, Vokietijoje, Vladas Putvyš buvo pamėgęs švietimo bei kultūros darbą. Todėl dalyvavo Lietuvių Mokslo Draugijoje ir kt panašiose organizacijose, išrašydavo ir skaitydavo visus lietuvių kalba išeinančius leidinius ir nemažai pats rašė spaudai. Vėliau buvo išleisti jo raštų du tomai ir du mažesni veikalai: "Giedrė" ir "Nežudyk".

Dar jo vaikystės laikais išryškėjus socialinės lygybės ir teisingumo idėjoms, Putvyš buvo didelis socialinių reformų šalininkas. Jis tas reformas pradėjo visų pirmausia nuo paties savęs, nuo savo dvarų. Tarnų livrėjas ir senoviškus puošnius herbus išmetęs į palėpę, kaip tikras, bet paprastas Lietuvos ūkininkas, drauge su savo samdiniais ir darbininkais valgė prie vieno stalo. Kiti bajorai dvarininkai laikė jį apkvaišėliu, litvomanu, savo luomo išdaviku. Net kai kurie jo dar tebebuvo sulenkėję giminės nusiuko nuo jo, kaip nuo raupsuotojo. Bet tas tik palengvino Putviui siekti jo tikslus, nesivieliant polonofilams jam po kojų, kaip nereikalingas balastas. Jis dar drauge su rašytoju Povilu Višinskiu svajavo apie žemės reformą; pats norėjo padalinti kaikiurus savo dvarus darbininkams, tačiau tie su nepasitikėjimu, tada jo nesupratę, nuo to atsikakė. Vėliau Putvyš Nepriklausomoje Lietuvoje žemės reformą rėmė visokiais būdais.

Neprašo Putvio Lietuviškoji veikla pro caro šnipų dėmesį. Užtat dar 1905 m. žandarai jį suima, kalina Šiaulių ir Kauno kalėjimuose, bet nieko nesugebėję įrodyti, 1906 m. paleidžia. Pirmajam Didžiajam Karui prasidėjus, Put-

(Nukelta į 3 psl.)

Vakarinė malda.

Foto V. Augustino

Lengvas šėivas mėto staklės ažuolines,
Baltos gijos driekias taip plonai,
Rankšluostin įsiau: "Lietuva Tėvynė,
Tu didvyrių žemė, mes tavo vaikai."

Ir kada žemelė bus nuo kraujo soji,
Ir kada sugrįši tu su žirgėliu,
Atlėšiu vandens tau moliniam asoty,
Duosiu nusišluostyt rankšluostėliu...

(Iš partizanų dainų.)

POLITIKOS IR ŪKIO FAKTAI

(Skubančiam Skaitytojui)

Amerika

Raudonųjų padėtis Amerikoje blogėja.

Amerikos valdžia įsakė uždaryti raudonosios Lenkijos konsulatą Amerikoje (Chicagoje, New Yorke ir Detroit). Senai jau paaiškėjo, kad Sovietų atstovybės ir konsulatui svarbiausia užsimašpionažo organizavimu ir terorizmu Sovietų pavergtų tautų piliiečių, gyvenančių Amerikoje. — Šitas raudonosios Lenkijos konsulatų uždarymas yra labai didelis įvykis. Jis rodo, kad Amerika visai nebijo Sovietų keršto ir atvirai stoja pavergtųjų tautų pusėn. — Atsiminkime tikslai, kad Amerikoje nėra ir nebuvo sovietiškos Lietuvos konsulų ir atstovų. Yra tik nepriklausomos Lietuvos atstovai ir konsulai.

Raudonieji šluojami iš Amerikos kariuomenės.

Visą Ameriką elektrizuoja senatoriaus McCarthys užsimojimas pašalinti raudonųjų pavojų iš Amerikos kariuomenės. Visai suprantama, kad kariuomenės vadovybė gina savo kariuomenės garbę ir autoritetą. Iš kitos pusės visi žino, kad Sovietai nieko labiau nenori, kaip turėti "savo žmones" tos kariuomenės viršūnėse, su kuria numato susidurti karo lauke. Senatorius McCarthy labai griežtai veda kovą prieš raudonųjų simpatikų įtaką kariuomenėje. Todėl susilaukia daug priešų, bet ir daug pritarėjų. Pats Amerikos Prezidentas yra statomas į keblią padėti. Respublikonų partija taip pat svyruoja. Demokratai pyksta ir nori tą padėti išnaudoti ateinančių rinkimų progą.

(Nukelta į 3 psl.)

POLITINĖ APŽVALGA

KAZYS VERŽIKAS

Berlyno nutarimai ir tautų pavergimas

Smūgis Jungtinių Tautų Organizacijai

Diplomatija ar Šantazas?

● Ar konferencija lietuvių tautų pavergimą?

Prieš Berlyno konferenciją daug kas manė, kad ten vienu ar kitu būdu bus paliestos Sovietų pavergtos tautos. Tiesa, tokio klausimo darbų tvarkoje visai ir nebuvo. Bet gi tas klausimas buvo paliestas. Buvo paliestas net trejų būdu.

Dėl pirmojo palietimo galime džiaugtis. Tiesa, nieko konkretaus. Bet vis dėlto p. Dulles, Amerikos atstovas, (gerokai sunervintas), pasakė Molotovui, kaip jis drauge su Hitleriu planavo ir vykdė laisvųjų tautų pavergimą.

Antras palietimas galėjo būti slaptos konferencijoje. Žinoma, apie tai šiandien galima tik spekuliuoti. Tada paaiškės vėliau.

Bet gi trečias dalykas. Tai visa konferencijos eiga ir nutarimas. Dėl Austrijos nepriklausomybės nieko nemutarta. Dėl Vokietijos — tai pat niko. Tai pat niko dalykus. Vienas dalykas yra tas, kad Sovietai nenori išeiti iš ten, kur jie yra jau atėję. Antras dalykas yra tas, kad vakarų valstybės negali (o gal ir nelabai nori) priversti Sovietus pasitraukti iš žemių, kurios jiems nepriklauso. — Matant tokius faktus, sunku būti optimistu dėl Sovietų pavergtųjų tautų išlaisvinimo taikos būdu.

● Penki didieji — vietoje Jungtinių Tautų Organizacijos.

Iki šio laiko susitikdavo tai trys (Amerika, Anglija ir Prancūzija) ir plius Sovietai, tai keturi didieji. Dabar nutarta, kad susitikis jau penki. Ateis komunistinė Kinija. Ji ateis kaip lygus narys su kitais. Tai svarbus įvykis. Tas įvykis liudija, kad ir dabar neįmanoma tautų išlaisvinimą, bet, netiesioginiu būdu, į dar didesnį tautų pavergimą. Naujų tautų pavergimą. Toks pasakymas ar toks galvojiimas galėtų būti pavadinamas nelabai pagrįstu pesimizmo skleidimu, ar, mažiausiai, klaidingų nuomonių skiepėjimu. Taigi, atsargumas čia labai patartinas.

● Ką sako vakarų demokratijos apie komunistinę Kiniją.

Vakarų demokratijos, padarę nutarimą dėl raudonosios Kinijos dalyvavimo penkių didžiųjų konferencijoje Ženevoje aiškiai pabrėžė, kad tai jokių būdu nereiškinas komunistinės Kinijos pripažinimo. Jos pasakė, kad čia tik techniškas, grynai praktiškas reikalas. Juk ne kas kitas, o komunistinė Kinija svarbiausia trukdo taiką Korėjoje, svarbiausia kelia karą Indokinijoje. Todėl, siekiant taikos Korėjoje ir Indokinijoje yra visai logiška tiesioginiai kalbėtis su tų karų tikruoju kaltininku ir inspiratoriumi. Tokią nuomonę labai entuziastiškai remia ir amerikų užsienio reikalų ministeris Dulles. Ir jis dar aiškiai pabrėžia, kad tai yra kaip tik toks nutarimas, kokio vakarai norėjo.

● Kremliaus, Pietų Korėjos ir Tautinės Kinijos pasisakymai.

Molotovas, išvykdamas iš Berlyno, labai linksmai pareiškė savo draugams, kad Sovietai laimėjo pirmą mūšį dėl raudonosios Kinijos.

jos. Jam pasisekė pasiekti to, kad raudonoji Kinija jau pirmą kartą dalyvaus kaip lygus penkių didžiųjų narys.

Bet gi čia reikia dar pridėti šitą faktą. Raudonoji Kinija kviečiama į tą konferenciją ne kaip Korėjos ar Indokinijos karo dalyvis. Ji kviečiama tik tuos klausimus svarstyti ir padėti apspręsti. Nes gi formaliai raudonoji Kinija nekariauja. Kariauja Pietų ir Šiaurės Korėjos. Kariauja Prancūzija ir Indokinijos raudonieji sukilėliai.

Ir dar vienas dalykas. Tuos klausimus svarstys ir padės spręsti taip pat ir Sovietai, kurie formaliai taip pat niekur nekariauja. Negalima išleisti iš akių ir šitos aplinkybės. Toje konferencijoje dalyvaus Prancūzija, kuri, dėl įvairių priežasčių, gali būti priversta, kad ir ne formaliai, dėtis prie Sovietų ir raudonųjų Kinijos nusistatymo. Juk yra nuomonių, kad ir pats nutarimas šaukti konferenciją Ženevoje buvo nuolaida Prancūzijai tam, kad išlaikyti vakarų demokratijų vienigumą.

Todėl atrodo, kad tokia penkių didžiųjų konferencija bus sunku eiti prieš naujų tautų pavergimą. Iš čia suprantama, kad Pietų Korėja, o taip ir Tautinės Kinijos vyriausėbė protestuoja. Iš tos pusės yra girdimi balsai "išpardavimas", "išdavimas". — Jų nuotaika suprantama. Raudonoji Kinija ir Sovietai buvo ir yra — svarbiausieji tų karų planotojai ir rėmėjai. O dabar jie jau bus teisėjų, svarstytojų ir sprendėjų kėdėje. Kokį įspūdį gaus tos tautos, kurios priešinis komunizmui ir kurios yra vakarų skatinamos priešintis Sovietų ir visokioms kitoms raudonųjų agresijoms — nebesunku atspėti.

● Raudonosios Kinijos priėmimas į Jungtinių Tautų Organizaciją.

Amerika iki šio laiko ir viešai labai priešinosi komunistinės Kinijos priėmimui į Jungtinių Tautų Organizaciją. Tai būtų Tautinės Kinijos likvidavimas. Bet gi šiaip ar taip kalbėsime, o Jungtinių Tautų Organizacijoje nulemia didieji. Dabar tie didieji priims ir savo tarpą raudonąją Kiniją. Tiesa, ne Jungtinių Tautų Organizacijos rėmuose, bet taip sakant "privaciai" — Ženevoje. Bet ar tai nebus raudonosios Kinijos pirmas žingsnis ir į pačią tą Jungtinių Tautų Organizaciją? Formaliai galima tokia baimė griežtai paneigti. Bet gi du faktai čia negali teikti optimizmo. Pirmas faktas tai tas „laispniškas“, bet konsekventiškas raudonosios Kinijos stūmimasis pirmyn. Antras blogas faktas yra šis. Amerika yra spaudžiama iš daug pusių būti "realistiška" ir suprasti, kad Kinija valdo komunistai ir atitinkamai elgtis. O ir pačioje Amerikoje yra gan stiprių šalininkų "realizmo" raudonosios Kinijos atžvilgiu.

Tai gi, Berlyno nutarimai, šantūriai sakant, nėra palankūs tautų laisvei.

Detroito teatrinio sambūrio vaidintojai šį sekmadienį Čikagoje, Soko salėje vaidins K. Inčūros 4 veiksmų scenos veikalą "DR. VINCAS KUDIRKA".

Nuotrauką matome "Dr. Vincas Kudirka" veikalą dalyvius su režisore Zuzana Arlauskaitė-Mikšiene, lietuvių scenos veterane.

Sekmad. Sokolo Salėje Detroitiečiai Vaidins "Dr. Vincas Kudirka"

Šį sekmadienį, kovo 7 d. Detroito Meno Mėgėjų Sambūrio jauni dvasia ir amžiumi dalyviai SOKOLŲ SALĖJE pirmą sykį Čikagoje vaidins K. Inčūros 4 veiksmų scenos veikalą "DR. VINCAS KUDIRKA".

19-tojo šimtmečio pabaigos Lietuvos kaimo ir miestelio aplinkos žmonės su pačiu Dr. V. Kudirka priešaky vėl bus gyvi scenos šviestoje, vėl prakalbės j mus visiems suprantama lietuviškumui pasiaukojimo, už lietuvių kovos karkas.

Jau tos aplinkybės, kad atvyksta iš Detroito gausūs būrys vaidintojų, kad veikalą surežisavo nepalilstamoji lietuvių scenos pielenė, kad detroitiečiai atsiveža originalias dailininko Antano Melniko dekoracijas, kad to sambūrio

moterys ir vyrai ryžtasi "egzaminui" prieš Čikagos publiką, verčia šiai detroitiečių pirmajai Čikagoje viešnagei parodyti nuosirdų dėmesį.

Viešnagei surengti, ypatingai atsizvelgiant į to sambūrio vadovės didelius nuopelnus, yra sudarytas rengimo komitetas, į kurį įėjo ir visi, dabar Čikagoje gyvenantys, buvę Z. Arlauskaitės-Mikšienės teatrinio darbo Lietuvoje bendradarbiai, žymesnieji Čikagos vaidintojai ir visuomenės atstovai.

Vaidinimo pradžia — 3:30 val. po pietų. Pakvietimai gaunami prie įėjimo.

Po vaidinimo, toje pačioje vietoje, su svečiais bendravimas.

Iki pasimatymo sekmadienį — "VINCO KUDIRKOS" vaidinime! Kvieslys.

Šauliams, šaulėms ir visuomenei

Š. m. kovo mėn. 7 d., sekmadienį, Lietuvių Auditorijos mazoje salėje, pirmame aukšte, dešinėje, 3 val p. p. įvyks Lietuvos Šaulių Sąjungos įkūrejo a. a. Vlodo Putvinskio-Putvio 25 metų mirties

trumpas minėjimas. Gerb. šaulius, šaulės ir visuomenę kviečiame šį minėjimą gausiai aplankyti.

Tėvynės Mylėtojų Draugijos 2-os Kuopos Valdyba

(SKUBANČIAM SKAITYTOJUI)

(Tąsa iš 1 psl.).

Kas gins Ameriką, jei kilis karas?

Amerika yra sudariusi daug visokių sutarčių, pagal kurias kitos valstybės yra įsipareigojusios ginti Ameriką, bet ir Amerika yra įsipareigojusi ginti tas valstybes. Trumpai paėmus, ta padėtis atrodo taip:

1946 metais Amerika neturėjo kitų įsipareigojimų, kaip tik pati save ginti. Tada 145 milijonai Amerikos žmonių turėjo pareigą ginti 3½ milijono kvadratinį mylių Amerikos teritorijas.

Gi šiandien, kada Amerika sudarė daugybę įvairių karo sutarčių, padėtis pasidarė šitokia: Amerika turi 161 milijoną žmonių ir 3½ milijono kvadratinį mylių teritorijas. Bet yra pasizadėjusi ginti 694 milijonus žmonių ir 21½ milijono kvadratinį mylių teritorijas.

Vakarų Vokietija

Nauja era — vokietiai jau ginkluojasi.

Vakarų Vokietija pakeitė konstituciją — nebėra kliūčių ginkluotis. Bus pašaukta į kariuomenę ½ milijono vokietų. Tai istorinis posukis Vokietijoje. Prieš ką jie kariaus? Daug kas klausia ir bijo.

ANGLIJA

Churchillis džiaugiasi iš kraujuotos prekybos.

Senasis Churchillis labai entuziastiškai kalba apie tai, kad anglų pirkliai gauna gerus užsakymus iš Sovietų ir jų satelitų. Skatina ir kitus taip daryti. Sovietų spauda, iš Maskvos, taip pat atsiliepia ir teigia, kad tai esąs

Žinios iš Cleveland, Ohio

* L. Skaučių Tuntas "Neringa" ir Skautų Vietininkija š. m. vasario 20 d. suruošė 16 Vasario minėjimą. Inėjus ir salę vėliavas, minėjimas pradėtas Lietuvos ir Amerikos himnais. Po oficialiosios dalies, kur buvo pasidarbavusių skautų-čių pakėlimai ir aukštesnius laipsnius, paaukštinimai ir pagyrimai, sekė meniškas pasirodymas.

Mažieji skautai pasirodė su pakankamai gražiai paruoštais dalykėliais: vieni padėklamavo eilėraščius (Virgilė Gatautytė, P. Zygas), kiti paskambino pianinu (tai buvo net perdaug), padainavo (D. Bružaitė) ir pašoko tautinius šokius.

Suvidinta du vaizdeliai, kuriuos paruošė pask. G. Modestavičienė. Pirmas vaizdelis "Mūsų Šeima" gyvena Dėdės. Samo žemėje, kur vaikai labai įkyrus lietuviškumui, o tėvai visais galimais būdais kovoja, kad vaikai nenu-tautėtų, paliktų gerai lietuviams. Antras vaizdelis — pasilikusieji Lietuvoje, kur tėvas išvežtas į Sibirą, o motina pasilikusi su mokyklinio amžiaus vaikais, nežūrint priespaudos ir persekiojimų, stengiasi auklėti vaikus lietuviškoje dvasioje ir viliasi, kad išauš Lietuvos laisvė, kad vėl busime laisvi ir nepriklausomi. Ir čia ir Lietuvoje tas vyksta 16 Vasario.

Gal kiek negerai, kad minėjimo programa perdaug ištęsta ir perkrauta nereikalingais dalykais, nieko bendra neturinčiais su šios dienos paskirtimi, minėjimu. Sakysime, buvo pianinu paskambinta Noelck — valsas, J. S. Bach — Palonezas ir kt. Taip pat jaunieji nebuvo pakankamai supažindinti su šios dienos reikšme, jos didinga prasme.

* S. L. A. 14 kuopa, š. m. vasario 20 d., jaukiame pobūvyje pagerbė savo seniausius narius, kurie dirba suvienijimo naudai. — Vakarienei vadovavo Ant. Zdanys. Dabartinis šios kuopos pirmininkas F. Bažanauškas, šias pareigas eina jau 26-tus metus, fin. rašt. M. Mišcikienė — 17 metus, ir t. t. Pasakyta daug gražių kalbų, linkėjimų. Dalyvių buvo virš 70 asmenų. Vakarienei praėjo geroje nuotaikoje.

* Čiurlionio Ansamblis, pats sau, š. m. vasario 20 d., suruošė šeimynišką pobūvį. Pasidalinta išpužiais apie išėjusius į gyvenimą plokšteles, pasitarta ateities veiklos darbas.

* Lietuviai studentai savo metiniame susirinkime išrinko valdybą, aptarė tolimesnės veiklos planus. Į valdybą išrinkta: Jonas Kazlauskas, Vyt. Kamantavičius, V. Juodvalkis, N. Vedegytė, R. Minkūnas. Senai valdybai, už atliktą darbą, išreikšta padėka.

Lietuviai Brazilijoje ir Vasario 16 dienos minėjimas Sao Paulo

Š. m. vasario mėn. 14 dieną, sekmadienį, didžiausioje lietuvių kolonijoje Vila Zelinoje lietuvių amerikiečių seselių vedamoje portugalų kalba gimnazijoje, jos salėje buvo surengtas Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo Vasario 16 dienos minėjimas, kuriame dalyvavo arti tūkstančio mūsų tautiečių.

Minėjimą atidarė vietos klebonas kun Pijus Ražainškas, kviesdamas garbės prezidiumą užimti savo vietas.

Tenka labai apgailestauti, kad pakviestųjų garbės prezidiumam nesimatė pačių garbingiausiųjų atstovų — tai Vyties Kryžiaus kavalierei (nors ir patį prezidiumą sudarė vietos garbingi asmenys su p. Konsulu A. Polišaiciu) ir kun. P. Ražainšku priešakyje bei dideliu lietuvių tautos draugu p. Jose Ferreira Carrato.

Visai nėra suprantamas to paties šventės minėjimas, kai tuo tarpu tie patys garbingiausi mūsų herojai Vyties Kryžiaus kavalieriai, yra ignoruojami, nepagėbiami tą dieną, skirtą jų paminėjimui, kurie aukėjo savo kraują ir gyvybę už laisvę ir Nepriklausomybę.

Vasario 16 dienos šventės minėjimas glaudžiai ir neatskiriamai susijęs su Vyties Kryžiaus kavalierių nuopelnais, o ne kokiu tai tarybų! Kas įgyvendino tarybos

* Lietuvių Tautinis Sąjūdis, savo nariams ir kviesiems, surengė pobūvį — 16 Vasario minėjimą. Tas daroma kasmet. Įvyko š. m. vasario m. 20 d. Dalyvių buvo virš 30 asmenų.

* L. Mokytojų Draugijos, Clevelando skyriaus, metinis susirinkimas įvyko š. m. vasario mėn. 26 d., kur Dr M. Žilinskienė skaitė įdomią paskaitą apie nuotaikas kultūriniam JAV gyvenime. Dalyvių buvo gana mažas skaičius, kad negalėjo nė rinkimų į valdybą praversti. Šiuo metu skyriui vadovauja V. Kavaliauskas.

* L. S. "Ramovės" metinis narių susirinkimas įvyko š. m. vasario m. 21 d. Lietuvių salėje. Susirinkimui vadovavo Kl. Karosas (psr.), P. Židonis (skr.). Metinės veiklos apyskaitą padarė pirmin. gen. Tallat-Kelpša, o papildė kiti valdybos nariai. Revizijos komisijos pranešimą, revizijos aktą, skaitė St. Asevičius. Buvo gyvos ir veiklų keliančios diskusijos. Valdybos ir revizijos komisijos apyskaita — aktas susirinkimui primta. Slaptu balsavimu į valdybą išrinkta ir pareigomis pasiskirstyta:

K. Budrys — pirmininkas, St. Asevičius — pavaduot., J. Virbalis — kult. reik. vad., K. Karosas — sekr., Vyt. Pašakarnis — išd. Kandidatais liko: B. Auginas ir K. Morkūnas. Revizijos kom. išrinkta: B. Paulionis, A. Mikolūnas ir P. Židonis. Susirinkimas praėjo darbingoje nuotaikoje.

* VI. Brazilio vad. dramos studija, š. m. vasario m. 21 d., Lietuvių salėje, suvadino J. Griniaus 3-ju veiksmų dramą "Žiurkių kameras". Veikalas scenai nelabai tinkamas. Vaidinimas trunka virš trijų valandų ir per visą laiką žiurovas prislėgta nuotaika turi kankintis. Jaunuoliams negalima žiūrėti, nes yra daug nešvankių išreiškimų. Šiame veikalė parodoma, kaip bolševikai taro suimtuosius lietuvius, kaip juos kankina ir kaip patys save naikina.

Vaidino: Joana Švelnytė, studentė (B. Brazilio) savo rolę atliko gerai, Ramunė Švelnytė, gimnazistė (S. Strimaitytė), Petras Ginkus, kunigas (P. Lingaitis), Ant. Morkus, MGB tardytojas (I. Gatautis), viena iš sunkiausių rolių, kurią atliko pakankamai gerai, Aleksis Brobrovas, MGB tardytojas (M. Kraunevičius), Ivana Kamniovas, MGB tard. (K. Puskunigis), Vasia Čaigana, MGB tardytoja (A. Juodienė), Smirnovas, sargybinis (V. Čečys). Nesigilinant nė į veikalą nė į vaidybą tenka pasakyti, kad aktorai savo roles atliko neblogai. Tenka pastebėti, kad rezistenciniu požiūriu veikalas yra šališkas.

R. Vilbaris.

Šokančių gyvačių ir šventų karvių kraštas

AMERIKOS AMBASADORIUS SAKO

(Atkelta iš 1-mo psl.).

Turisto akimis žiūrint, Indija yra nuostabiai keistas kraštas su fakrais, šventomis karvėmis ir šokančiomis kobromis. Bet ją pažįstamam žmogui, ji yra tokia pat šalis, kaip kitos. Kaip ir kitos valstybės, Indija turi savo psichologiją, pagal kurią save valdo.

Prieš pradėdam nagrinėti Indijos klausimus ir problemas, mes turime susipažinti su jos kaimynais. Į šiaurę nuo Indijos — yk Rusija. Su savo imperialistinėmis idėjomis, ji jau 1923 metais pasirodė Azijoje. Tais metais į Kinijos sostinę sovietai pasiuntė "draugiškumo" misiją. Jos oficialus darbas buvo nukreiptas į Kinijos ekonominį išsivystymą, bet slaptai ji įsteigė pirmąjį komunistų šnipų centrą Kinijoje, kurio pareiga buvo suverbuoti fabriku darbininkus ir revoliucijos valandai atejus, suparalizuoti krašto industriją. Čia Sovietai padarė klaidą, nes jie nesuprato, kad Azijos ateitis yra ne fabriku darbininkų, bet kaimų gyventojų rankose. Todėl Azija ilgą laiką išliko laisva.

Tuo laiku Kinijoje pasirodė ir Mao-Tsetungas. Šis gudrus politikas pastebėjo Sovietų klaidą ir pats pradėjo vykdyti savo planus, įsteigdamas Kiniečių Komunistų Partiją. Įtraukęs valstybę į civilinį karą, jis 1950 metais pasiėmė valdžią į savo rankas. Bijodamas naujos revoliucijos, šį kartą prieš jį, Mao pasirašė draugiškumo, savitarpio pagalbos bei kitus aktus su Sovietų Rusija ir tuo būdu buvo įtrauktas į Stalino pinkles.

Po ilgų šimtmečių vergijos, 1948 metais, Indai išvyko angliams ir įsteigė nepriklausomą valstybę. Bet tai buvo toli nuo jokios valdžios formos, nes politiniai vadai negalėjo susitarti dėl konstitucijos ir kitais klausimais. Daugelis siūlė Nehru tapti diktatoriumi ir tik pamažu vesti kraštą į demokratinę valdžią. Šis vidutinio amžiaus ir ūgio vyras buvo 190 milijonų sukilėlių vadas. Išbuvęs keturiolik metų anglų kalinimuose už "subversyvius" darbus, jis tvirtai tikėjo taikingais demokratiniiais principais. Tad nenorėdamas kraujo pralieti, atsisakė diktatūros.

Atėjo pirmieji rinkimai. Balsų komisijos per išstias savaites vaikščiojo per miestus ir kaimus rinkdami balsus. Aštuoniasdešimčiai procentų žmonių beraščių reikėjo pavartoti paveikslus, simbolizuojančius renkamas partijas. O, kad žmonės nebalsuotų po keletą kartų, kiekvieno balsuotojo ranką buvo patepta su rašalu. Žinoma, Nehru partija laimėjo ir rinkimams pasibaigus prasidėjo penkmečių planai.

Malarijos pašalinimas buvo pats pirmiausias uždavinys, nes kiekvienais metais šimtas milijonų indų suserga šia liga. Čia Amerika atėjo pagalbon, atsiųsdama

Kuopų vyrai—Vasario 16-sios gimnazijos bičiuliai

Vasario 16 gimnazijos apylinkėse randasi kelios darbo ir sargybų kuopos, kuriose tarnauja nemažas skaičius lietuvių. Artimiausia yra už 20 kilometrų Schwetzingene, be to, yra kelios kuopos Bad Kreuznach'e ir Kaiserslautern'e. Gimnazijai persikeliant į naujus rūmus — kuopų vyrų, didelė broliška meile ir dideliu pasišventimu, padėjo stotyje iškrauti daiktus ir juos atgabenti, nesigai-

DOT su keturiasdešimt procentų nuolaida. Toliau sekė valstybinių mokyklų išvystymas. Šimtai mokyklų buvo pastatytos iš amerikiečių atsiųstų medžiagų. Tūkstančiai mokytojų išėjo su tikrus kursais ir pradėjo Indijos švietimą. Bet ką gero gali ligų pašalinimas ar gyventojų išmokslinimas padaryti, jei žmonės miršta badu. Ką gero gali visos civilinės reformos padaryti, jei kaimnistai gali paimti Indiją už duonos pažadą. Už tad Nehru griebsi agrikulturnių metodų ir pranciškių sumoderinimo. Indų inžinieriai pradėjo statyti įvairiausių vandens rezervuarus, kad žiemos lietus galėtų būti pavartoti vasaros sausroms užėjus. Paprasčiausia šulnies rūšis yra moliu išlipinta vandens duobė arba persiškas šulnis. Antroji rūšis yra artezinis šulnis ir pagaliau priemane prie trečios. Čia Indijos inžinieriai padarė daug pažangos, pastatydami didžiausią pasaulyje užtvanką Bokrago. Ši užtvanka turi tris tūkstančius mylių kanalų.

Viduryje visų ilgamečių projektų, atėjo antrieji rinkimai. — Žmonės neturėjo nei daugiau valgyti, nei daugiau apsiirengti, o komunistų agitatoriai aplinkui žvimbė žadėdami rojų po dėdės Stalino ranka. Čia agitatoriai pralaimėjo kovą, nes žmonės, pasitikėdami Nehru, rinkimams atėjus — metė 75% balsų už Nehru partiją, 15% už socialistus (anti-komunistus), 5% — už nepriklausomus ir tik 5% — už komunistus, palyginus su 33% Italijoje ir 25% Prancuzijoje.

Prasidėjo antrasis penkmečio planas. Šį kartą Nehru nori praversti žemės reformą. Krašto žemės valdo turtovaliai ir yra labai nekenciami paprastų žmonių. Jei ta reforma praeitų, tai komunistams pritrūktų medžiagos propagandai.

Mes žinome, kad Nehru politika nesiribuoja vien tik vidaus klausimais. Daugiausia jis pagarsėjo Korėjos karui prasidėjus, kai Nehru tapo didysis kariaujančių pusių taikintojas. Norėdamas padaryti Indiją pasauline jėga ir kartu duoti pasauliui taiką, jis pradėjo siūlyti paliaubas. Abi pusės įtarėdamos Nehru motyvus, apkaltino jį kaip kitos pusės šalininką. Amerika, norėdama gauti sąjungininką, atsiuntė Indijai tūkstančius tonų kviečių, duodama suprusti, kad Indija už tai turi pasilikti dėkinga amžinai. Gavę kviečius, indai pasėkė seną ažiųtą patarę: "jei nelauksi padėkos, ją šimteriopai gausi". Amerika padarė klaidą tose patarėlis nepaklausydama. Bet ją atitaisyti sunku nebus, kadangi pamažu Indija suprantama Rusijos klastą ir užmiršta visas anglų padarytas skriaudas. Tad galima galvoti, kad jei Indija ir netaps vakarų sąjungininke, tai bent bus artima draugė.

B. A. M.

Vasario 16 šventė Gimnazijoje

Jau sausio mėnesiui įpusėjus, pradėjo gimnazija pasiruošimus didžiausiai ir gražiausiai tautos šventei Vasario 16-tai. Nuolat buvo kartojamos dainos, montažas,

mokinių tautiniai šokiai. Visi laukė su dideliu įtempimu tos dienos. Kadangi gimnazijos salė yra maža, tai mokiniams buvo minėjimas jau Vasario 15 dienos vakare suruoštas. Į minėjimą atvyko svečių iš Schwetzingen'o kuopų. Patį minėjimą atidarė gimn. direktorius A. Giedraitis. Mok. J. Jurkaitis paskaitė visą eilę gautų sveikinimų šventės progą ir kartu gimnazijos vardadienio. Vasario 16 dienos didelei reikšmei įprasminti pasėkė mok. Natkevičius išpuodingą kalbą. Toliau sekė meninė programa — tautiniai šokiai, eilėraščiai, montažas ir dainos. Minėjimas buvo baigtas Tautos Himnu.

(Nuželta į 4 psl.).

Meldutis Laupainaitis.

2 psl. LAISVOJI LIETUVA

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

Vyr. redaktorius Vyt. Staneika.
Redaguoja Redakcinė Komitija.
Straipsnius ir korespondencijas redaktorius taisy ir taipina savo nuožiuma. Nesunaudoti rankraščių gražinami autoriams pareikalavus.
Pavaide ar slapyvardė pasirašyti

straipsniai ne visada išreiškia redakcijos nuomonę.

Išdėtomųjų skelbimų kainos: 200 už colį vienoje skiltyje. Smulkūs skelbimai (ne mažiau 15 žodžių) — po 7 c. už žodį. Už telefonu primity skelbimų turinį ir kaibą redakcija neatsako. Prenumerata ir skelbimai priimami, paskambinus telefonu — Victory 2-4372.

Prenumerata: metams — 4.50; pu sei metų — 2.50. Atskiras numeris 10 c. Subscription per year — \$ 4.50; 6 months — \$ 2.50; 10 c. per copy.

LIETUVIŠKU KELIU

Savos politikos apžvalga

Rašo: STP VYKINTAS.

Lietuviškų gyvybių išsaugojimas

Vliko pirm. monsg. M. Krupa- vičius kalboje į okupuotą Lietuvą pasakė: "Visomis pajėgomis saugokim lietuviškas gyvybes. Šiandien lietuvių gyvybė yra neįkainojamos vertės. Palūžiusis stiprinim, bolševikų palaužtus broliškoms priemonėmis gražinkim į Lietuvos kelią. Sukurkim brolių Lietuvą." Tai gražiai skamba. Tačiau realybė yra kiek kitaip. Kiek tokios gražios kalbos paveiks okupuotus lietuvius, nežinau, bet tremties lietuviai nėmato, kad Vlikas labai rūpintųsi lietuvių gyvybėmis ir bandytų sudaryti brolių Lietuvos atmosferą. Pavyzdžiū marės. Šit R. Amalviškis iš Brazilijos rašo: "Kada čia vienas šviesuolis staiga mirė klimato ar darbo palaužtas, trys vaikučiai

atsidūrė svetimųjų prieglaudoje... Anglijoje, Australijoje žuvo jau nevienas lietuvis, sunkių sąlygų pakirstas. Jų vaikai atsiduria svetimųjų rankosna. Ir kam taip toli, Vokietijoje, Vliko pašonėje daugelis motinų, dėl ligos, savo vaikus praranda ir yra priverstos atiduoti į vokiečių prieglaudą. Ar Vlikas pasirūpino tomis gyvybėmis? Apie broliškumą geriau nekalbėkim: jis panašus į Kaino broliškumą.

Siūlyčiau nuo dirbtinų ir nenuoširdžių frazių pereiti prie konkrečių darbų. Tegul Vlikas įsteigia Sveikatos fondą, kurio tikslas būtų gelbėti lietuviškas gyvybes tremtyje. Tai bus realusias darbas, negu kalbas sakyti.

Mažiau riksmo, daugiau darbo

Po ilgos tylos prabilo ir Lietuvos Išlaikymo tarnyba. Jos valdybės Išlaikymo komisija ELTOJE pasakė atsišaukimą ir aplinkrasi. Visiems geriems lietuviams yra suprantama, kad lietuviškas išlaikymas jaunojoje kartoje yra gyvybinis reikalas. Bet ir šioje srityje reikia mažiau retorikos, o daugiau darbo. Šit netoli Ulmo, taigi netoli ir Vliko yra lietuvių stovykla, kur yra kelios dešimtys lietuvių vaikų, bet nėra mokytojo. Ar negalėtų Vliko koks tarnautojas, ar Lietuvos Išlaikymo tarnybos žmogus pavažinėti į tą stovyklą nors kartą per savaitę ir pamokyti lietuviukus gimtosios kalbos. Tai bus geriau, negu reikalausti iš žurnalisto, kad jie viską darytų: ir už tinginius rašytų, ir vaikus mokytų ir PLB dirbtų.

Mūsų vienintelis žurnalistas atsakymas: mes savo vaikus išauklėsime lietuviškai. O jūs kaip? Mes dirbome ir, jei reikės, dar dirbsime Vargo mokykloje. O jūs kaip? Mes leidome ir leisime savo vaikus į Vargo mokyklą. O jūs kaip?

Jei kiekvienas tėvas ir motina bus tikras lietuvis, argi jis išdris savo vaiką padaryti amerikoni ar angli ar vokiečiu?

Filosofų pamoka politikams

Dr. Juozas Girnius, vienas iš kurybingiausių jaunųjų filosofų, kuris mūsų džiaugsmui kiekvieną dieną augs, "Literatūros Lankuose" 2 nr. taip rašo: "Žemė buvo ne vienos pasaulėžiūros, o tik vienos generacijos žodis... Todėl ir suprantama, kodėl jis nebuvo "savas" nei kairei, nei dešinei. Jei būtų buvę kuo "žemėje" stebėtis, tai nebent tuo, kaip skirtingų pasaulėžiūrų žmonės galėjo susitikti vieningam žygiui. Būtų tai buvusi didelė sensacija, jei panašiai vieningam darbui būtų pasiryžę politikai". Ir dar toliau: "Tiek

mūsųose įsigalėjęs sektantinis smalsumas žmogaus "savumu" ar "svetimumu", kad laikas visu griežtumu prieš jį pasisakyti visiems, kuriems pats žmogus yra brangesnis už visus "savumus" ar "svetimumus".

Mes už tai griežtai ir pasisakome: vertinsime tik žmogų, jo darbus, lietuvių, bet ne "savus" ar "svetimus". Mums visi savi, kas naudingai ir pozityviai dirba Lietuvai, jos Nepriklausomybės atstatymui, jos aukštesnei politinei, individualinei, intelektualinei kultūrai ir lietuvių gerbūviui.

Politinių pažiūrų infliacija

Jau netik kiekviena politinė grupė, bet ir atskiri asmenys savo asmeniniams biznizams emė leisti politinius žurnalus. Todėl jų pririso daugiau kaip grybų. Leidžia LLK "Lietuva", krikščionys demokratiai "Tėvynės Sargai", liaudininkai "Varpa", rezistentai "San tarvė", frontininkai "Į Laisvę" ir dar keletas partinių ir asmeninių leidėjų. Todėl nenustabu, kad 10 partijų leidžiama "Lietuva" teturi apie 500 skaitytojų ir elgetauja pinigų. Suprantama, kad nei atskiras žmogus, nei atskira maža grupė nėra pajėgi išleisti gero, platesnius lietuvių sluoksnius patenkiančio žurnalo. Jie beveik

visi su mažomis išimtimis serga siauru partiškumu, smulkiu partiniu egoizmu ir neobjektivumu. Išimty sudaro "Santarvė", kuri yra susipietusi pajėgesnių bendradarbių ir idealistinio jaunimo. Visi politinių žurnalų gamintojai užmiršta pagrindinį dalyką, kad politika yra darbas, profesija, ir kad jis atliekamas kasdien. Todėl visi politikai stengiasi leisti dienraščius ar bent savaitraščius, nes politinė žinia, naujiena ar straipsnis, kaip žuvis, per kelias dienas dvokia. Todėl ir mūsų politinių žurnalų leidėjams verta pasvarstyti, ar apsimoka dvokiančią žuvį tiktai skaitytojams.

vo rašoma spaudoje. Kodėl jų skaičius nukrito iki 70? Skaiciuotojas.

Kur dabar tie žmonės?

"Dirva" rašo:

Minėdamas Vasario 16, minime ir tuos vyrus, kurie anomis sunkiomis dienomis padėjo parašą po Nepriklausomybės paskelbimo akto. Tų vyrų buvo dvidešimt. Jų likimas, kaip ir pačios Lietuvos, labai įvairus. Štai iš jų penki yra mirę nepriklausomybės laikais: J. Basanavičius, J. Šernas, A. Petrusis, S. Narutavičius ir S. Banaitis.

Šeši tapo bolševikų kankiniais: Pr. Dovydaitis, P. Klimas, A. Stulginskis, K. Bizauskas, V. Mironas ir D. Malinauskas.

Trys mirė vokiečių okupacijos metu: J. Smilgevičius, J. Vileišis, J. Staugaitis.

Trys mirė svetur: A. Smetona (Amerikoje), J. Vailokaitis (Vo-

kietijoje), Dr. J. Šaulys (Šveicarijoje).

Tik trys nepriklausomybės akto pasirašiusieji tebėra gyvi: M. Biržiška Californijoje, Stp. Kairys New Yorke ir K. Šaulys Šveicarijoje.

Prelatas L. Mendelis Senate.

Darbininkas rašo:

Prel. L. Mendelis buvo pakviestas į 83-jo Kongreso antrą sesiją Vasario mėnesio 16 dieną sukalbėti atidaromąją maldą. Prelatą ta proga į Washingtoną palydėjo 30 lietuvių baltimoriečių. Atvykusius Washingtono stotyje pasitiko Liet. Pasantinybės sekret. J. Kajačka, kun. J. Znotinas, Vileitai ir Zolubai. Visą būrį savo kabinetą pasikvietė Maryland senatorius J. M. Butler, nuoširdus lietuvių prietelis. Jis visus ir palydėjo į senato posėdį.

(Perkelta į 4 psl.).

PER RADIO BANGAS. — Penki Cicero skautai aiškina klausytojams apie skautybę. Viršuje iš kairės ir dešinėje yra Henry Modjeski, Gabrielis Gedvila, James Cady, Jerome Dusek. Apačioje: John Volgarino, Mr. Leslie J. Evans, Cicero rajono viršininkas, ir Mrs. Virginia Gale, radio komentatorė.

TAUTOS VIENYBĖS APAŠTALAS

(Tąsa iš 1 psl.).

vys 1914 m. vėl suimamas. Palai- kytas kurį laiką Šiaulių kalėjime, per Nižnij-Novgorodą išsiunčia- mas į tos gubernijos tolimiausią užkampį, Voskresensko kaimą, — "na poselenije", policijos priežiūron. Atskirtas nuo brangios žmo- nos, Putvy išbūna ten iki 1917 metų revoliucijos, daug skaityda- mas ir gilindamasis į filosofiją.

Dalis jo šeimos karo metu tu- rėjo pabėgti į Rusiją. Revoliucijos pradžioje, atgavęs laisvę, Putvy susiranda savo šeimos narius ir 1918 m. grįžta į tėvynę. 1919 m. Putvy apsigyvena Kaune ir pradeda dirbti anuometinėje Maiti- nimo ir Tiekimo Ministerijoje kaip departamento direktorius.

Besikuriančią 1919 m. laisvą Lietuvos valstybę iš visų pusių supo priešai. Ar Putvy galės sau ramiai direktoriauti departamen- te? Ne jo būdū! Tuojau išjungia į Kauno miesto partizanų būrį, kuris labiausiai Putvio pastango- mis virsta Lietuvos Šaulių Sąjuno- gos užuomazga. Dar tais pačiais metais šaulių būrių tinklas išsi- plečia po visą Lietuvą. Apskritųjų centruose įsikuria skyrių, vėliau vadinamų rinktinėmis, o pačiame Kaune — centro štabai. Šiaulie- čiai ir žemaičiai dar tais pačiais metais, jau kaip šauliai, stipriai padėjo mūsų kariuomenei supliekti bermontininkus. Putvy išren- kamas LSS Centro Valdybos pir- mininku, o kiek vėliau LSS Vir- šininku. Lietuvos Šaulių Sąjuna- gą pripažįsta ir įvertina kraštas ir vyriausybė. Šaulio vardas pa- sidaro garbės vardu. Kovose dėl nepriklausomybės prieš lenkus, Lietuvos šauliai pasirodė jau kaip galinga, kariniai drausminga ir pilna kovingumo dvasios organi- zacija, paties Putvio dirguojama iš Kauno. Vėliau sekė lenkų per- versmininkų peoviakų organizaci- jos likvidavimas, Klaipėdos atva- davimas ir kiti aukso raidėmis įrašyti Lietuvos istorijoje Lietu- vos Šaulių Sąjungos darbai.

Berods dar neseniai iš šauliškų gretų patekome į tremtį ir emig- raciją. Todėl pačios organizacijos ir ką ji naudingo padarė Lietuvai, dar nepamiršome. Tačiau jau pats laikas yra prisiminti, kokią Lietu- vių tautą norėjo matyti LSS tė- vas Vladas Putvy.

Lietuvos Šaulių Sąjuna stovėjo arčiausiai prie lietuvių tautos širdies. O tai todėl, kad ji buvo nepartinė. Šioje organizacijoje vi- si vadinomės broliais ir sesėmis, nes tokiais jautėmės, tokiais tik- roveje buvome ir turėtume būti dabar. Čia nebuvo vietos partiniam politiniam aistrams. Čia visi su- tilpo, be jokių pažiūrų skirtumo ir visų buvo tik vienas troškimas: tarnauti Nepriklausomai Lietuvai. Tokiai tarnybai pats Putvy pul- kiai mokėjo nusakyti tikslą: "Te- veda mus lietuvių tautos idėjos žvaigždė pro šalį partines politi- nės kovos, žiūrėkime į tolimą atei- tį ir ženkime jona drausmėje ir

vienybėje". Daugiau kaip prieš ketvirtį amžiaus nuskambėjo šie reikšmingi Putvio žodžiai. Tačiau šiandien gal labiau negu tada Put- vio žodžiai turi mums gyvybinės reikšmės. Ką jis sakytų šiandien, kada net spaudoje vienas kitą der- gia, o vienok yra tos pačios tau- tos kraujo broliai? Ką jis sakytų įvairiems partiečiams, su kitokių, negu jie patys pažįtur žmonėmis neranda bendros kalbos net šven- čiaisiais tautos reikalais?

Štai Putvio kadaise pasakyti žodžiai: "Šiaurinkim save asmens reikalus, pamirškime laikinai as- menis ir partinius vaidus, dėkimes į bendrąjį darbą. Tegul pavojaus supratimas sutvirtins mūsų širdis; o patys sutvirtėję, tvirtinkim nu- siminėlius, įtikinkim netikėlius, sujunkim .apsnūdėlius, talky- kim susivaidijusius, mokykim ne- išmanėlius. Tegul visos jėgos su- svienys bendram didžiajam tėvy- nės gynimo darbui". Ar tie Put- vio žodžiai nėra šiandien aktuale- sni kaip bet kada nors?

Padosniai lietuviškosios vi- suomenės daliai jau seniai bega- linaiai įgriso bet kokio pobūdžio rietenos. Su pasilgimu laukiama pasireiškiant ko nors tokio, kas mus visus jungtų, bet ne skirtų. Spaudoje buvo net minėta, kad reikalinga būtų sukurti kokią nors organizaciją, kuri visus pagaliau apjungtų ir nutrauktų iki begalės nusitęsčius ginčus ir nesuprati- mus. Mes tokia organizacija tu- rime. Tai Vlodo Putvinskio įkur- toji Lietuvos Šaulių Sąjuna. Ją tik reiktų atgaivinti, pritaikant dabartines gyvenimo sąlygas.

Šimet sueina 35 metai nuo LSS įsikūrimo. Tų sukaktuvių būsimas pavasarį minėjimas tebėna visuo- tinų brolių ir sesių šaulių organi- zacijos atgaivinimo žygis. Nėra sąlygų atgaivinti būrius, kuopas ir rinktines. LSS turės pasireikšti kitokioje veiklos formoje. Tačiau pati idėja, patys tikslai liks tie patys.

Pradžia jau daroma. JAV ir Kanados teritorijoje jau atsiranda organizaciniai šaulių branduo- liai. Ten, kur jų dar nėra, šauliai ir šaulės turi pasirūpinti juos įkur- ti. Apie tuos branduolius susibura- toje vietoje gyveną broliai ir se- ses. Darbo yra ir bus pakankama. Kova visame pasaulyje prieš žmo- nijos ir mūsų pačių tėvynės prieš- šą verda. Mūsų šauliškoji misija, Putvio palikto testamento vykdy- mas, prasideda iš naujo. Bet visų pirmiausias mūsų veiklos etapas turės prasidėti nuo mūsų pačių: pirmiausia turime susiburti, susi- jungti patys ir padėti visas pas- tangas apjungti visą mūsų visuo- menę svarbiausiam tikslui — ko- vai dėl nepriklausomos Lietuvos.

A. a. Vlodo Putvio, tautos vie- nybės apaštalo dvidešimts penkių metų mirties sukaktuvių minėji- mas vyks visur, kur tik yra šau- liai ir šaulės. Mūsų spauda bus

(Perkelta į 4 psl.).

Dvi partijos iš Kanados į Chicago

"Laisvoji Lietuva" gimė ne A- merikoje ir ne Chicagoje. Ji gi- mė tremtyje — Vokietijoje. Tūla laiką brendo ir augo Kanadoje. Pagaliau, nuolatiniams gyvenimui įsikūrė Amerikoje, Chicagoje.

Nors ir keitėsi "Laisvosios Lie- tuvos" leidimo vietas, bet jos tiks- las paliko ir visada pasiliks tas pats: Lietuvos išlaisvinimas.

Bet gi vienas dalykas "Laisvo- joje Lietuvoje" tikrai pasikeitė. Pasikeitė "Laisvosios Lietuvos" pažiūros į Lietuvos laisvinimo me- todus. Tos pažiūros pasikeitė, to- dėl, kad visos Lietuvos valstybės, visos lietuvių tautos padėtis tra- giškai pasikeitė.

Matome, kad tie buvusį Lie- tuvos partijų nariai ir vadai, ku- rie atsidūrė šiandien svetimoje že- mėje, labai susirūpino savo pro- gramomis. Peržiūrė, persvarsto pro- gramą, taktiką, "liniją".

Vieni apie tai labai garsiai kal- ba, nueina iki skilimų — plyšimų. Kiti tą patį dalyką atlieka tyliai. O dar kiti, būdami beveik be na- rių, tyli ir kartoja: "mes tokios ir tokios partijos vadai".

Ar gi čia nesubrendimas, ne- pastovumas, principų nebuvimas? Man atrodo, kad tai visai norma- lius, visai suprantamas, pateisina- mas ir didžiai sveikintinas daly- kas. — Nepriklausomo gyvenimo praktika, dvi žiaurios okupacijos ir pagaliau tremties sąlygos — daug ką iš mūsų pamokino, daug kam kitaip nušvietė akis. Svar- biausia, pats didysis lietuvių už- davinys — Lietuvos išlaisvinimas verčia daugelį lietuvių laikinai atidėti į šalį kaikuriuos siekimus, kaikurias, kad ir nepeiktinas, am- bicijas ir siekti tik vieno pirmu- tinio tikslo — Lietuvos išlaisvini- mo.

Žinau ir neginčiju, kad lietu- viškos partijos, taip pat, nuošir- diai siekia Lietuvos išlaisvinimo. Bet gi partinės varžybos dažnai iš- kelia tokius priešingumus ir ko- vas, kurios pagrindinį tikslą — Lietuvos laisvinimą — nustumia į šalį. Faktai visiems žinomi, jų ir minėti nebereikia.

Dėl įvairių priežasčių, labai daug lietuvių, atsiradusių sveti- moje žemėje, nuo partinio gyve- nimo nutolo. Bet, acūi Visagalniui, jie nenutolo nuo pagrindinio, nuo Lietuvos laisvinimo tikslo.

Matydama šituos du faktus, "Laisvoji Lietuva" ir sprendžia, kad šiandien, svetimoje žemėje, gali būti tik dvi lietuviškos partijos. Viena partija — už Lie- tuvos išlaisvinimą, kita — už Lie-

tuvos sovietiską ar kitonišką ver- giją.

Žinau, kad šitokiai "Laisvosios Lietuvos" pažiūrai galima daug kritikos paberti. Ją girdime iš partijų, ją girdime iš artimųjų bendradarbių, skaitytojų ir ne- leidėjų (Lietuvos Atgimimo Są- jūdžio) tarpo. Dėl to nenusime- name. Priešingai. Kritikos labai atydziai klausomės ir stengiamės iš jos pasimokyti.

Jau sueina pusė metų nuo to laiko, kai mes gavome buvusią kanadišką "Laisvąją Lietuvą" ir savo globą. Beveik savaime su- prantama, kad mūsų mintys ir žingsniai visą laiką krypo į Kana- dą, į tą vietą, iš kur "Laisvoji Lie- tuva" atėjo į Chicago.

Kas domėjosi tuo reikalu, tas žino, kad dėl "Laisvosios Lietu- vos" -krypties Kanadoje buvo as- trokų priešingumų. Todėl norė- josi asmeniškai patirti, kaip dabar yra.

Vasario 16 buvo man proga nu- vykti į Kanadą — Toronto. Apie tai, ką aš ten mačiau ir girdėjau, galiu trumpai pasakyti: Kanado- je daugumas lietuvių nori tuo tar- pu (iki nepriklausomos Lietuvos atkūrimo) tik dviejų partijų: už Nepriklausomą Lietuvą ir prieš Nepriklausomą Lietuvą.

Slepti nereikia. Yra ir kitaip galvojančių ir kitaip kovojančių. Yra ir tokių, kurie net lietuvių tautai pačiais iškilmingiausiais momentais partiją stato aukščiau už viską. Mačiau ir tokių dalykų. Taip pat, ir Atgimimo Sąjūdžio eilėse yra dar kaikurių nelygu- mų.

Bet vieną gerą faktą turiu čia pranešti "Laisvosios Lietuvos" skaitytojams. — Kanados Lietuvos Atgimimo Sąjūdžiui vadovauja Dr. Juozas Kaškelis. Jis nukreipė Lietuvos Atgimimo Sąjūdį į tik- rą ir vienintelį tikslą — Lietuvos išlaisvinimą.

Dr. Kaškelius tas darbas nebu- vo ir nėra lengvas. Bet p. Kaške- lio įgimtas taktas, aukšto intelek- to kantrumas ir tolerancija — vis plačiau jam atveria duris į lietu- vių pasitikėjimą ir nuoširdų bend- radarbiavimą.

Dr. Kaškelio artimiausieji ben- dradarbiai Vyt. Butrimas, Jurgis Preikšaitis ir kt. savo išmintimi ir tauriu pasišventimu Lietuvai ir jos laisvei — nusipelnė pagarbą ir dėkingumą visų nuoširdžių lietu- vių, Kanadoje.

Prof. Staneika

Lietuviškos Politikos Faktai

Be Balfro — daugiau aukų.

"Dirva" rašo:

Gimnazijos (Diepholzo, Red.) įrengimui ir skolų mokėjimui pi- niginės aukos, po BALF užimtos smarkios pozicijos, pradėjo daug smarkiau plaukti. Namų pašven- tinimo proga gauta daug drąsinan- čių pažadų.

Senatorius gerai kalba.

Amerikos senatorius Knowland pasakė, kad Amerikos vyriausy- bė, "neturėtų sudaryti jokio pak- to su Sovietų Sąjunga, nebent So- vietų pajėgos pirmą pasitrauktų iš Rytinės Vokietijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Bulgarijos, Ven- grijos, Latvijos, Estijos, Lietuvos

ir Rumunijos, kai gyventojai gaus progą laisvų rinkimų keliu išsi- rinkti tokias vyriausybes, kokių jie patys pageidauja".

Kiek rašytojų ir kiek narių?

"Naujienos" rašo:

Ryšium su 1953 m. premijos paskyrimu, spauda paskelbė Lie- tuvos Rašytojų Draugijos narių skaičių. "Draugas" ta proga pa- žymėjo, kad "balsavo per 50 pro- centų".

Is "Naujienų" sužinojau, kad ...premią sprendė LRD nariai, kurių esama 704. Toliau sakoma, kad balsavo 48.

Is ankstesniųjų pranešimų bu- vau susidaręs įspūdis, kad LRD turi apie 100 narių. Bent taip bu-

AMERIKOS PILIETYBES EGZAMINAI

ARTEJA

JULIUS ŠAKELĖ

Kaip aukštas valdininkas "nušalinamas" Amerikoje?

"Impeach"

"Impeachment"

• Reikšmės žodis "Impeach".

patsai žodis "impeach" dar nieko per daug bausios nereiškia. Jis reiškia "išskirti abejones, apkaltinti, viešai apkaltinti". Bet gi Amerikoje tas žodis bausios, ypač politikoje. Aš jau gyvenu Amerikoje 7 metus ir tik vieną kartą girdėjau ir skaičiau, kad reikia, būtinai reikia "impeach". Kągi "impeach"? Gi ano laiko Prezidentą Trumaną už tai, kad jis būtų nusizengęs Amerikos konstitucijai.

Taigi Amerikoje žodis "impeach" reiškia apkaltinti ir nušalinti nuo pareigų kokį nors labai aukštą Amerikos valdininką, kaip patį Amerikos Prezidentą. Federalinių teisėjų ar ką nors panašaus.

• Bet "impeach" yra labai sunku.

Minėjau, kad vienu laiku buvo bausių, kad reikia "impeach" buvusį Prezidentą Trumaną. (Tada jis dar buvo Prezidentu). Bet gi niekas ir nemėgino jį impeach, nes buvo aišku, kad nieko iš to neišeis. Ne lengva impeach. Jeigu būtų lengva, tai tie "impeachmentai" niekada nesibaigtų.

Aš čia kalbu apie tuos "impeachmentus" todėl, kad tai gali būti Amerikos pilietybės egzaminas klausimas. Bet gi kiekvienam būsimam Amerikos piliečiui, ypač jei jis mano aktyviai dalyvauti politikoje, tas klausimas yra pagrindinis svarbus. Iš pradžių aš čia duodu bendrus aiškumus lietuviškai, vėliau, čia pat, aš tą reikalą "įvilksiu" į angliškų klausimų ir atsakymų formą.

• Pradėti gali, bet užbaigti neturi teisės.

Su tuo "impeachment", trumpai sakant, yra šitaip. Viena Amerikos įstaiga gali, turi teisę, tą "impeachment" išskirti, t. y. apkaltinti kokį nors aukštą valdininką, bet neturi teisės tą klausimą spręsti. Kita Amerikos įstaiga gali, turi teisę tą klausimą spręsti, bet negali to klausimo pradėti, neturi teisės tuos kaltinimus išskirti, patiekti.

Kokios gi yra tos dvi Amerikos įstaigos, kurios turi tokias dideles teises. Teismas? Ne.

Prisiminkime, kad Amerikos parlamentas (Amerikos seimas), vadinamas Kongresu, susideda iš dviejų rūmų (dviejų seimų). Vieni rūmai yra vadinami "Senate", o kiti rūmai yra vadinami "The House of Representatives" (Atstovų Rūmai).

Taigi ta Amerikos įstaiga, kuri gali aukštą valdininką "impeach" (apkaltinti), yra Atstovų Rūmai. Bet tie Atstovų Rūmai, kaip jau sakiau, gali tik patiekti kaltinimą, bet bylą spęsti negali. O kas gi sprendžia bylą? Ir dar reikia atsiminti. Senatas sprendžia, ar tą valdininką reikia nušalinti ar ne. Jeigu tas valdininkas yra padaręs kokį bauginantį nusikaltimą, tai to klausimo Senatas nebesprendžia. Tai jau teismo reikalas, nebe Senato. Dabar tą viską duosiu klausimų ir atsakymų formoje.

1. Who has the power of impeachment? (Kas turi galią (teisę) apkaltinti?)

Atsakymas. The House of Representatives has the power of impeachment. (Atstovų Rūmai turi teisę apkaltinti).

2. Who has the power to try impeachments? (Kas turi galią spręsti tuos apkaltinimus?)

Atsakymas. The Senate tries all impeachments. (Senatas sprendžia visus apkaltinimus).

3. What effect does a judgment in cases of impeachment have? (Kokios pasekės yra tokio sprendimo?)

Atsakymas. A judgment in such case removes an official from office and disqualifies him from holding office under the United States. (Sprendimas pašalina valdininką iš tarnybos ir atima jam teisę turėti tarnybą Jungtinėse Amerikos Valstybėse).

4. How many votes are necessary for such a judgment in the Senate? (Kiek balsų yra reikalingi tokiam Senato sprendimui?)

Atsakymas. A two thirds vote is necessary for such a judgment. (Du trečdaliai Senato balsų yra reikalingi tokiam sprendimui).

Žinoma to "impeachment" klausimas yra labai platus ir gan sudėtingas. Aš daviau tik truputiuką informacijos tuo reikalu. Egzaminams jos galėtų užtekti. O kitiems tikslams tekstų dar papildyti žinias.

• Gyvenantiems Cicero, III.

Žinau atsitikimą, kad neišlaikė egzaminu todėl, kad nežinojo Cicero burmistro pavardės. (Tas asmuo gyvena tada Cicero). Taigi, Cicero, Illinois, burmistras angliškai vadinasi "President". Atsiminkite, ne "Mayor", bet "President". Jo vardas ir pavardė yra HENRY I. SANDURSKY.

• Perspausdinta iš "Draugo" (vasario 19 d.).

LIETUVIAI IR AMERIKOS PILIETYBĖ

K. Tautkus

Ar lietuvių kilmės Amerikos pilietis gali būti garbingas lietuvis? Kiekvienas ateivis, išvykęs šio krašte nustatyta tvarka, krašto įstatymuose laika, gali gauti Amerikos pilietybę. Kartu gauna pilietybę ir nustatyto amžiaus jo vaikai. Čia gimę ateivių vaikai jau savaime yra Amerikos piliečiai. Ateivis, duodamas priesaiką, atsisako savo buvusios pilietybės, pasižada būti šio krašto geru piliečiu. Jis turi atlikti savo pareigas taip, kaip nustato krašto konstitucija ir kiti įvairūs įstatymai. Žinoma, kad kiekvienas stengiasi savo pareigas atlikti gerai, sąžiningai, jokių būdu nepakenkiant nei sau, nei šiam laisvės ir demokratijos kraštui. Tai tiesioginė, kaip piliečio, pareiga. Ar pakenks tavo pilietybę, jeigu tu mylėsi savo kilmės kraštą, jam padėsi, jo nepamirši, palaikysi su juo ryšį, nepamirši papročiu, kalbėsi savųjų tarpe kilmės krašto kalba, skaitysi ir platinsi kilmės kalba leidžiamus laikraščius, knygas, žurnalus, priklausysi ir būsi nariu veikiančiose organizacijose? Ne. Priešingai, pasidarysi ne eilinis Amerikos pilietis, bet geras pilietis, nes surasi savo naujam kraštui draugų, padėsi įgyvendinti demokratine laisvę savo kilmės krašte. Nuo klaidos tave apsaugos krašto įstatymai. Jie neleis tau daryti to, kas negalima.

Visi žinome, kad lietuvių kilmės Amerikos piliečiai daug padėjo ir dabar padeda savo kilmės kraštui — Lietuvai. Kol buvo galima, siuntė pinigų giminėms, rinko parašus ir patys rašėsi, kad Amerikos valdžia pripažintų Lietuvą nepriklausoma valstybe, pirko Lietuvos paskolos bonus, važiuo į Lietuvą ir steigė fabrikuos, kovojo nuo prisegtos lietuviams priesagos: "pollak ir rus", vedė kovą dėl panaikinimo savo kilmės krašte svetimos priespaudos. Po antrojo karo atsiradusiems Vokietijoje tremtiniams padėjo viso-

kialis būdais, atskirai ir suorganizavo Balfą, kuris pripažintas net Amerikos valdžios, sukūrė iš įvairiausių organizacijų vieningą politinį vienetą ALT, kuris savo darbais daug padeda atgauti Lietuvai prarastą laisvę, turi pasitikėjimą krašto kongrese. Nesigirdi, kad šie darbai būtų pakenkę pilietybei. Girdisi pagyrimai, padėrinimai, raginimai ir toliau taip kovoti, būti tokiais gerais Amerikos piliečiais, kaip iki šiol. Ar tie darbai neverti garbingo lietuviu vardo? Visi, kurie tokius darbus dirbo seniau ir dirba šiandien, yra garbingi lietuviai, geri Amerikos piliečiai.

• Tempas bus padidintas. Pono Baniulio laiškas.

Laisvosios Lietuvos Redakcijai (p. J. Šakelei).

L. L. Spausdinamos J. Šakelės žinios JAV-bių pilietybės reikalu davė daug vilčių bei didelio vargo pasirušti egzaminams.

Aiškinami dalykai labai suprantamai gvidenamai — klausimai ir atsakymai visiskai aiškūs. Be to, p. Šakelė duoda dar paaiškinimų.

Už tą visą triušą užinteresuotieji skaitytojai didžiai dėkingi Redakcijai ir p. Šakelei.

Tačiau tenka apgailestauti, kad paskutiniu laiku žinių teikimo tempas sumažėjo. Paskutiniuose porą numerių nerandame laukty pamokų, o egzaminai tikrai artėja. Jau didesnis skaičius turės laikyti egzaminus ateinančią vasarą ar rudenį. Vargu, prie tokio tempo, bus suspėta eiti kursais.

Pageidautina, kad L. L. Redakcija ir p. J. Šakelė rastų galimybių paspartinti pamokų davimą. Skaitytojai būtų labai dėkingi.

Su pagarba

Stasys Baniulis.
1430 So. 48 ct.
Cicero 50, Ill.
1954.2.17.

Nuosirdžiai ačiū p. Baniuliui už įvertinimą ir komplimentus. Gerai, kad mane raginate. Reikės "pasitempti" ir dažniau pasirodyti. Tikiuosi, kad p. Staneika (Vyr. Redaktorius) leis.

• Lietuvos konsulas Dr. Petras Daužvardis sako:

Čia duodu ištrauką iš p. konsulo duotų "Laisvajai Lietuvai" paaiškinimų. Juos reikia įsidėmėti, nes kalba nepriklausomos Lietuvos teisėtai ir Amerikos pripažintas atstovas. Jis kalba tais reikalais, kurie yra susiję su Amerikos pilietybe.

1) Ar gerai, kad tremtiniai gauna Amerikos pilietybę? Jei taip, ar ne, tai kodėl?

Šitam klausimui konsulo atsakymas yra aiškus be atsakymo. Laisvieji Lietuvos piliečiai yra laisvi tapti kitų valstybių piliečiais, tačiau, tapę kitų valstybių piliečiais, nustoja Lietuvos piliečiais — nutraukia teisinį ryšį su Lietuva.

2) Kokie Amerikos lietuviai šiuo laiku yra išrinkti į Chicago miesto ir Illinois valstybės renkamas pozicijas, (vietas)? Kaip tos vietos vadinasi ir kokias pareigas jie atlieka?

Illinois valstybėje, Cook apskrityje, į kurią įeina Chicago, yra du išrinkti lietuviai: Jonas B. Brenza, apskrities išdininkas, ir Antanas A. Ollis, Sanitary District Trustee (patikėtinis), jis yra to District'o prezidentas; Chicago miesto yra du miesto teisėjai: Jonas T. Zuris ir Alfonsas Wells. Jie abu yra ir šiais metais kandidatai naujam šešių metų terminui.

3) Už ką gali būti deportuotas Amerikos pilietis?

Amerikos piliečiai yra dvejiopai: Amerikoj gimusieji ir natūralizuotieji. Pirmieji nedeportuoti, o antrieji gali būti deportuoti, atėmus iš jų pilietybę, į tokius kraštus, kurie juos priims. Pilietybė gali būti atimta už tam tikrus nusikaltimus ir net kreivą bei nesąžiningą priesaiką pilietybę gaunant.

LIETUVIŠKOS POLITIKOS FAKTAI

(Tąsa iš 3 psl.).

Lygiai 12 val. į senato prezidento tribūną įžengė prel. L. Mendelis. Tai pirmas atsitikimas, kad lietuviui suteikta garbė prablikti aukščiausioje šio krašto intucijoje.

Lietuviška cenzūra Amerikoje.

"Naujienos" rašo:

Dabar vėl naujiena. "Vienybė" paskelbė laišką iš Chicago. Bendruomenininkų rankos, esą, pakilusios prieš "Sandarą".

Penktus metus perėtos ir niekaip neišsilukštenusios Amerikos Lietuvių Bendruomenės Chicago viršininkai, lyg savo darbo nesekmė patelsinti, kreipėsi į Alto Vyk domąjį Komitetą, kad sudraustų redaktorių Vaidylą. "Sandara" kritikuojanti Bendruomenę, spausdinanti jai nepalankias žinias ir straipsnius.

Vadinasi, reikia Amerikoje spaudai cenzūros!

Koks čia protestas?

"Sandara" rašo:

Sukėlė protestą prieš tiliptusius straipsnius

Laikė Vasario 16 dienos minėjimo, lietuvių parapijos salėje, Cicero, Ill., atvykęs iš Chicago kalbėtojas ekonomistas Rautskinas ėmė kritikuoti tiliptusius "Drauge" p. Barono ir p. Babrausko straipsnius, kurie nebuvo kultūringi. Gausiu rankų plojimu publika pritarė tiems kalbėtojo žodžiams, užmirštant pačios sveigos tikslą.

Dievo karalystės žinios.

"Naujienos" rašo:

Dievo karalystės žinios

"Ir šita Evangelija apie Dievo Karalystę bus pasakyta, ant viso pasaulio ant liudijimo visoms tautoms, ir tada ateis galas". (Mato, evang. 24:14). Tai yra Jėzaus žodžiai.

TAUTOS VIENYBĖS APAŠTALAS.

(Atkelta iš 3 psl.).

pilna straipsnių apie jį. Bažnyčiose bus renkamas pamaldoms už jo vėlę, o paskaitos ir minėjimai vyks salėse. Chicagoje taip pat, įvyks Vlado Putvio minėjimas, kurio laikas ir vieta bus paskelbta spaudoje ir per radiją.

Pastaba: V. Putvio biografijos "daumenys" paimti iš dar spaudoje nepasirodžiusios A. Marcinkevičiaus knygos "V. Putvio biografija".

Vasario 16-tos gimnazijos

(Tąsa iš 2 psl.).

Vasario 16 dienos ryte 9 val. buvo iškilmingas vėliavų pakėlimas, kuriame dalyvavo visi mokytojai ir mokiniai. 10 val. atvyko didžiai garbingas svečias jo ekselencija vysk. Padolskis, kurį mokiniai sutiko su gėlimis. Vysk. Padolskis celebravo bažnyčioje iškilmingas mišias.

Po pietų, 14 valandą, įvyko P. L. S. S. "Aušros" tunto sueiga, kuri metu keletas skautų-čių dave žodį. P. L. S. S. "Aušros" tuntu sveikino Vokietijos rajono vadeiva s. A. Venclauskas, Vokietijos skautų dvąsios vadovas kun. ps. V. Saraka, Vokietijos skautų vadeivė ps. A. Gasnerienė ir kun. Šimukėnas.

Po vėliavų nuleidimo, 17 val. pašventino jo ekselencija vysk. Padolskis gimnazijos rūmus, o 19 val. buvo minėjimas svečiams. Atvyko Vliko atstovai, Vokietijos lietuvių bendruomenės valdyba ir daug vokiečių. Buvo ir keleta žurnalistų - reporterių ir Amerikos Balso atstovas. Iš Bonno buvo atvykęs regierungsrat Gr. J., kuris nuosirdžiai sveikino gimnaziją ir perdavė Vakarų Vokietijos pabėgėlių ministerio sveikinimus. Taip pat buvo ir dar daugiau kalbų pasakyta. Minėjimo metu vienas svečias, Baden'o ev. federacijos atstovas padovanėjo gimnazijai 1.000 DM. Tai buvo gražus gestas, parodęs, kad svečiai sunkią gimnazijos padėtį suprato. Meni- nę programos dalį puikiai atliko gimnazijos mokiniai. Minėjimas buvo užbaigtas himnu.

B. A. M.

Mes mokomės angliskai

JULIUS ŠAKELĖ

Ginčas dėl "get"

• Budrie Vytaute ir Valancienės Anastazijos laiškas.

Žodis "to get" yra labai dažnai vartojamas anglų kalboje, Amerikoje. Dažnai jis sukelia neaiškumą, ypač tiems, kurie norėtų jį vartoti griežtai pagal gramatiką.

Tuo reikalu jau pasisakė p. Valancienė Anastazija. Prie jos laiško aš patiekiau savo pastabas. — Dabar p. Budrys Vytautas vėl keičia tą patį klausimą. (Yra gautas ir dar vienas laiškas tuo pačiu reikalu — dėsiu vėliau). Atrodo, kad reikalas svarbus ir įdomus. Be to, p. Budrys savo labai kruopščiai laiške iškelia ir kitą panašų į "get" klausimą. Todėl tą laišką čia duodame ištisai, nes esame įsitikinę, kad jis yra labai pamokinantis.

Gerbiamas Redaktorium:

Jūsų redaguojamo laikraščio "Laisvoji Lietuva" š. m. vasario 4 d. Nr. 5, skyriuje "Mes mokomės angliskai" buvo atspausdintas Anastazijos Valancienės laiškas, kuriuo p. Valancienė pataiso Julijaus Šakelės paaiškinimus, kuriuos atvejais reikia vartoti veiksmažodį "to get". Visai sutinku su p. Valancienės pastabomis, nes visose mokyklose bei kalbų kursuose yra mokoma ne liaudiškos kalbos, bet literatūrinės. Žinoma, dėl orientacijos, galima paaiškinti ir kuriais atvejais liaudis vartoja tą ar kitą žodį, bet nieku būdu negalima tauti patiekti mokiniams kaip taisyklę, nepadarius pastabos, kad literatūrinėje kalboje yra išsireiškianti kitaip.

Bet šio mano laiško tikslas ne paremti p. Valancienės šiam klausimui, nes jis pakankamai įtikinantis tauti paaiškinti. Mano tikslas — pataisyti p. Valancienės klaidas. Ji pataisė, be kitų, ir sekantį Julijaus Šakelės sakymus: "Have you got to meet your wife every night?" ir "How many children have you got?" Šiuos sakinius taisydamas ji pavartojo pagalbinį veiksmažodį "to do" ir tuo, mano nuomone, padarė dvi klaidas. Valancienė tuodu sakinius pataisė taip: "Do you have to meet your wife every night?" ir "How many children do you have?" (mano pabrūkta). Nežinau, kaip p. Valancienė mokė universitete ir kaip tuo klausimu pasakytą Rhetorikoje, bet mano skaitytuose anglų kalbos vadoveliuose įsakmiai pasakyta, kad pagalbinis veiksmažodis "to do" nei neigiamuose, nei klausimo sakiniuose su kitais pagalbiniais veiksmažodžiais (to have, to be, shall, will, can, may, must, ought) nevartojami. Tais atvejais neigiamuose sakiniuose yra vartojama prievieksmis "not", o klausimo sakiniuose, kai tariniu arba jo sudėtinė dalimi yra kuris nors pagalbinis veiksmažodis, veiksnys pastatomas už pagalbinio: veiksmažodžio. Tuo būdu p. Valancienė pataisyti čia kalbami sakiniai turėtų būti sudaryti taip: "Have you met your wife every night?" ir "How many children have you?"

Su pagarba,
Vytautas Budrys.
Chicago, 1954.II.16.

• Mano pažiūra.

Ponas Budrys smarkokai "užkirto" Šakelei. Bet tai gerai. — Griežtesni pasisakymai padeda geriau suprasti esmę.

Ponia Valancienė apkaltino Šakelę dėl "to get" vartojimo. Gi p. Budrys tuo atveju jai pritaria. Toliau p. Budrys jau kaltina p. Valancienę už tokią "nuodėmę", kuri yra analogiška Šakelės "nuodėmei".

taip: p. Valancienė "kaltina" Šakelę, o p. Budrys "kaltina" ir p. Valancienę ir Šakelę.

• Pradėsim "teisintis".

Už p. Valancienę aš nekaltėsiu. Jeigu pati p. Valancienė parašytų, būtų labai naudinga.

Dėl šito "to get" vartojimo: aš galiu tik pakartoti tą, ką aš jau kartą rašiau. Būtent:

Praktiškai girdėdamas tuos ponios Valancienės minimus angliškų išsireiškimus ir nuolat klausiamas kitų tuo pačiu reikalu, aš pirmučiausia pasiūlyčiau, ką apie tai sako tie Amerikoje gimę ir augę bei išsiskolę amerikiečiai anglų kalbos mokytojai, kurie specialiai moko anglų kalbą tuos, kurie yra atvykę į šį kraštą (t. y. nėra čia gimę).

Va, yra toks autorius Robert J. Dixon. Jo knyga yra daug kur rekomenduojama, kaip anglų kalbos vadovėlis sveiktamais, — lankantiems atitinkamus kursus. Šitas autorius, kalbėdamas apie "to have got" vartojimą sako taip: "Strict grammarians object to this use of got with the verb have but this construction is used by almost everyone who speaks English today".

Vertimas: Griežti gramatininkai prieštarauja vartojimui "got" su veiksmažodžiu have, bet toks sakinys sudarymas yra beveik kiekvieno vartojamas, kas kalba angliškai šiandien".

• Chicago Universitete.

Prieš porą metų aš pats lankydama Chicago Universitetą (turėjau to paties Universiteto stipendiją "scholarship"), studijavau ir anglų kalbą ir jos mokymo būdus. Ten taip pat girdėjau panašų aiškinimą, kaip ir Robert J. Dixon.

Baigdamas bet gi norėčiau pabrėžti vieną dalyką. Mano rašomos ar redaguojamos anglų kalbos pamokos yra skirtos kasdieninėms praktiškos anglų kalbos reikalmams.

Prisilaikydama daugumos suinteresuotų skaitytojų pageidavimų, aš vengiau ir vengsiu jas ilginti ir apkrauti tokiais aiškinimais, be kurių pradžioje ir praktiškame gyvenime galima be didelės žalos apsieiti. Apie tai aš jau nebe kartą, esu ir savo skaitytojus įspėjęs.

• Dar noriu pridėti.

Jeigu atsirastų kiek daugiau skaitytojų, kurie norėtų, kad tos pastabos apie anglų kalbą būtų ilgesnės ir labiau teoretiškai apdarytos — mielai bandyčiau tauti padaryti. Kol kas, buvo pageidavimai — trumpumo.

• Dėl "kaltinimo" p. Valancienei.

Panašus dalykas, kaip ir su "have got". Visai teisingai p. Budrys sako, kad "do" su "have" netinka vartoti. Taip rašo visose gramatikose. Aš turiu tokia amerikietiška gramatika, kur pradžioje pasakyta, kad "do" su "have" vartoti negalima (taip, kaip p. Budrys aiškina), o toliau, kituose tos pačios gramatikos puslapiuose duoda sakinius, kur vartojama "Do you have..." ir t. t. Matyti taip įprasta, kad net patioje gramatikoje tas reikalas neapartas. Spėju (tikrai nežinau), kad ir p. Valancienė dėl tos pačios priežasties pavartojo "do you have".

Baigdamas dar kartą dėkoju p. Budriui ir p. Valancienei už pastangas padėti mums išmokyti anglų kalbą.

"LAISVAJAI LIETUVAI"

AUKOJO:

Inž. Jurbūnas Jon. Čikago \$5,50
Dr. Mažeika Pranas, " \$1,—
Krolis Liūdas, " \$3,—
H. Š. " \$2,—
Zalpyas Aleksandras, " \$5,—

Giedraitis A., Santa Monika, California \$1,—
Karbūnas L. Toronto Ont., \$5,50
Kriščiūnas M., Toronto Ont. \$5,50
Preikšaitis J., Toronto Ont. \$10,—
Navickienė B., Čikago, Ill. \$10,—
Tvarkūnas Br., Philadelphia \$5,—

PA 4 LAISVOJI LIETUVA

Viena semianų draudimo istaigų Chicago
pietvakariuose

One World Insurance Agency

Paskambinkite telefonu galima susikalbėti lietuviškai
Ši organizacija yra po priežiūra Charles P. Kal

Valandos: pirm., antr., ir ketvirt., nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro
Pnektuškai ir šeštad. nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų
6322 So. WESTERN AVE. — TELEF.: PROSPECT 6-3162 — 5183

TROOST-PACHANKIS MONUMENTS

6819 — 21 So. WESTERN AV.
Tel.: GROvehill 6-3745

JOHN W. PACHANKIS (PATCH)
Vice-President

VIENINTELIS LIETUVIS
VISOJE CHICAGOJE, KURIS STATO PAMINKLUS.
RADIO PROGRAMA ANTRADIENIAIS
8 val. vakare (Saltimiero).

MODERNIŠKA KIRPYKLA

Savininkas W. REKASIUS.

752 West 33rd Street (prie Halsted gatvės).
Darbas atliekamas labai švarioj kirpyklos patalpoje ir geriausiai, pagal kiekvieno mūsų tautiečio skonį ir pageidavimą. Kainos žemos.
Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Sestadienis — nuo 9 val. ryto, iki 6 val. vakaro.
Trenčiadienis — uždaryta.

Telefonas: Victory 2-8770.
UZEIK IR PATS ĮSITIKINK.

JOSU GROŽIS
PRIKLAUSO NUO
GRAŽIAI IŠVALYTO RŪBO!

MARTIN WIDRA
Siuvėjas

3541 S. Halsted St.
TEL: Yards 7-6035.

Siuva naujus drabužius, persiuvia, pataiso ir išvalo senus. Pirmia valymui drabužius ir baltinius.
Ten pat galima gauti įvairių knygų pasiskaitymui į namus ir yra lietuviškos spaudos kioskas.

**CHAS. LUKSIS
REAL ESTATE**

MORTGAGES,
INSURANCE,
NOTARY PUBLIC

2502 West Pico Blvd.

LOS ANGELES 19, CALIF.

Telef.: REpublic 8278.

Taupymas yra turtingumo šaltinis

Pradėk taupyti tuojau... Mes mokam aukštus dividendus.
Mūsų bendrovės laikomi pinigai Federalės valdžios apdrausti iki 10,000 dolerių.

**Midland Savings
AND LOAN ASSOCIATION**

4038 Archer Avenue — Tel.: Lafayette 3-6719

Sekretorius AUGUST SALDUKAS

Už Taupomus Pinigus Mokame 3 1/2 Nuošim.

LIETUVIŠKĄ DUONĄ

ir įvairius keptinius kepa iš tremties atvykęs patyręs
Lietuvoje kepejas — specialistas

ALEKSAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

ADRESAS: 738 W. 31 ST.

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA

Atidarykite dabar taupymo sąskaitą

Sąskaitos yra draustos J. A.
iki \$10,000.

Ką šandie Atidėsite,
Tą Lietingoj Dienoj
Turėsite!

MES MOKAME
3% DIVIDENDŲ.

Crane Savings and Loan Ass'n

B. R. Pietkiewicz

(PETKEVICIUS)

PREZIDENT, MANAGER

2555 W. 47th St. Lafayette 3-1083
CHICAGO, ILLINOIS.

Turime pardavimui namų, biz-
nų, armų įvairia kaina ir įvai-
riose vietose Toronto ir visoje
Ontarijos provincijoje.

Visas informacijas suteiks vel-
tui

DR. J. KAŠKELIS

575 Queen Str. W. Toronto,

R. TESLIA REAL ESTATE.

TEL: EM 8-2646;

Namų tel.: KE 7536.

RADIO ir TELEVIZIJOS

PARDAVIMAS ir PATAISYMAS

4170 S. ARCHER AVENUE

Telefonas: Bishop 7-1045.

JAUKUS LIETUVIŠKAS

RESTORANAS IR VALGYKLA.

billiardas ir stalo tenisas. Įvairūs

gėrimai, šalti ir šilti užkandžiai.

Tremtinių mėgstamiausia vieta.

Erdvi sale

įvairiems parengimams

JONAS BUDRIKAS

1442 So. 49th CT., Cicero 50, Ill.

TEL: TOWndal 3-9472.

Draugai ir sau sveikatos knyga
vadovas:

BUKITE SVEIKI

Ją parašė ir jau išleido Dr. Biežis
šioje knygoje aprašoma suprantama
lietuvių kalba svarbėjį sveikatos iš-
laikymo dėsni: KAIP BŪTI SVEI-
KU IR ILGAI GYVENTI.

Ši svarbi knyga privalo rasti kiek-
vienoje lietuvių šeimoje.

Kaina tik 2 doleriai su prisuitimu.

Tuoju užsisakykite.

Užsakymus siųskite knygos auto-
riui:

Dr. S. Biežis,
3241 W. 66 Plase,
Chicago 29, Ill.
Telefonas: REpublic 7-7868.

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2201 West. Cermak Road

VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 val. vak

Trečiad ir sekmad ofisas uždarytas

šeštad tik nuo 1-3 val. popiet.

Tel. ofiso: VI 7-6583, rez. Re. 7-7868

Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

AUTOMOBILIŲ PATAISYMAS

Motorams keičiami guoliai, žiedai, šleifuojami vožtuvai, gręžiami ci-
linderiai, tekinami alkūniniai velenai, taip pat atreguliuojami (tu-
ne-up) motorai. Išvalomi (oboil out) karborateriai. Sutvarkoma
elektrinė ir vairavimo sistemos. Perdėrbama stabdžiai, transmisij-
jos, diferencijalai, keičiamos sankabos (clutch) ir kitos dalys. At-
liekami dideli ir mažesni lyginimo ir dažymo darbai. Mašina pa-
imama iš katastrofos (accident) vietos ir sutvarkomi reikalai su
insurance. — GARANTUOTAS ir SAŽININGAS DARBAS.
Dirbtuvė atidaryta nuo 8:00 val. ryto iki 9 val. vakaro.

M. ČESAS, A. STANEVIČIUS

1835 CANALPORT AVENUE.

Telef.: dirbtuvės SEeley 3-2146, namų KENwood 8-3092.

SVEIKĄ IR ŠVIEŽIĄ MAISTĄ VISADA GAUSITE

— Br. ir A. BALIU —

ĮVAIRIŲ MAISTO PRODUKTŲ KRAUTUVEJE. —

ŠVIEŽI MESA ir JOS GAMINIAI.

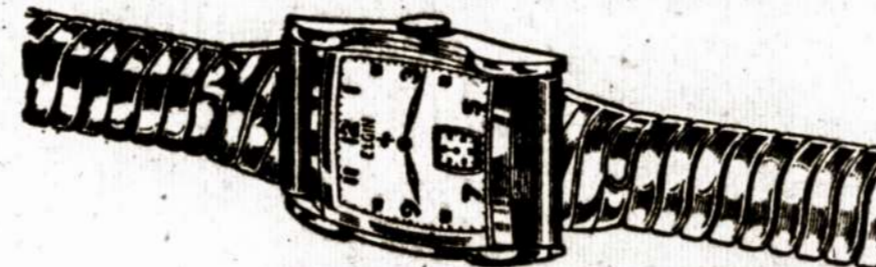
Įvairūs delikatesai, vietiniai ir užsienio. Lietuviški sūriai, dešros.

Valikams žaislai ir kiti reikmenys.

Paskambinus užsakymai paruošiami iš anksto — parengimams, sei-
moms ir pavieniams.

4544 So. CALIFORNIA AVE, TELEF.: LA 3-9795.

Visada sąžiningas patarnavimas.

ISTEIGTA 1907 METAIS

A. R. JUNIEVICZ ir SŪNUS

3317 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

Telef.: Yards 7-6266.

LIETUVIŠKA

Laikrodžių ir Brangenybių

KRAUTUVE

Didelis pasirinkimas įvairių žiedų, dovanų įvairioms progoms.
Ten pat taisto europietiškus ir vietos gamybos laikrodžius.
Kainos yra labai žemos, o darbas atliekamas labai sąžiningai.
Užsik ir pats įsitikink.

**JUZEFA IR VIKTORAS
SIMAIČIAI**

REAL ESTATE BROKERS —

NOTARY PUBLIC —

INSURANCE

INCOME TAX SERVICE

4241 So. Maplewood Ave.

Chicago 32, Illinois

Telef. Bishop 7-3340

V. ŠIMKUS

STATYBŲ KONTRAKTORIUS

— Stato naujus namus pagal sutar-

ti. Didelis planų pasirinkimas. Atlie-

kami remonto darbai.

4645 So. Keating Ave.

Telefonas: REllance 5-8202.

Skambinti nuo 6 val vakaro.

**Televizija
Radio ir Fonografai**

10% nuolaidos su šiuo skelbimu.

GARANTUOTA — ISSIMOKEJIMAI.

APARATŲ SUTAISYMAS

dirbtuvėse ir namuose atliekamas

prityrusių inžinierių.

Sąžiningas ir geras patarnavimas

garantuotas.

3130 So. Halsted St. —

TELEF.: DANUBE 6-6887

KRAUTUVE ATDARA:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais —

nuo 9 — 9 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak

Jonas Karvelis

3249 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

Tel.: Yards 7-0677

TEL: DA. 61136

Didžiausias pasirinkimas: siuvamų mašynų, Radio aparatų, įvairių
sveikatos knygų, žurnalų ir laikraščių.

HARMONY MOTORS, Inc.

Kviečia Jus atsilankyti į naujai perorganizuotą, grei-
čiausiai augančią

Lietuvišką Automobilių Prekybą

GERESNĖS MAŠINOS už žemesnes kainas!

5805—07 S. Western Av. Tel.: REpublic 7-6480.

SAVI PAS SAVUS!

NAUJAKŪRIO KIRPYKLA — SKRIPKAUSKAS

4352 S. Western Ave. (Brighton Parke)

Darbas atliekamas sąžiningai, pagal kiekvieno pageidavimą.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9 iki 7 val.

Sestadienis: nuo 9 iki 6 val.

Gerai kalbos negalima išmokyti be geros gramatikos.

PERFECT ANGLIŠKAI MOKĖSI — GERESNĖ DARBĄ TURĖSI.

Todėl skubek įsigyti:

ANGLŲ KALBOS GRAMATIKA LIETUVIAMS

192 PUSLAPIAI — 2 DOLERIAI

Pareikalavimus ir pinigus siųsti: "L.L." 3157 So. Emerald Ave,

Chicago 16, ILL.

PERKANT — PARDUODANT NAMĄ AR KITOKIĄ NUOSA-

VYBĘ KREIPKITE Į LIETUVIŠKĄ BIURĄ

**A. MINIOTA
REAL ESTATE**

& BUSINESS BROKER

1333 A DUNDAS ST. W., TORONTO OL. 8443 — OL. 444

Mes patarnaujame teisingai, skubiai, savo kalboj.
\$ 500 — \$ 1.500 — galite gauti per mūsų biurą, tik už Jūsų parašą,
be žirantų, jei Jums trūksta pinigų — įmokėjimui perkant namą.
Visais biznio reikalais mūsų agentai NEMOKAMAI suteikia infor-
macijas ir mielai Jums patarnaus.

F. JONYNAS

Telefonas įstaigos: OL. 8444. Namų: OL. 2972.

P. DAMBRAUSKAS

Telefonas įstaigos: OL. 8443. Namų: JU. 6198.

V. JUČYS

Biznio telef.: 8444. Namų tel.: OL. 6718.

V. SIMINKEVIČIUS

KĄ JIE DIRBA

Povilas Gaučys, diplomatas ir rašytojas, padarė pranešimą apie tai, kokio pobūdžio romanai yra rašomi Lotynų Amerikoje. Ponas Gaučys, labai trumpoje, bet asmeniškai patyrimu pagrįstoje paskaitoje iškėlė labai įdomių, bet mums mažai žinomų faktų iš Lotynų Amerikos politinio, ekonominio, socialinio ir religinio gyvenimo.

Paskaitos klausėsi Lietuvos Rašytojų Sekmadienio popieties dalyviai. Tas popieties maždaug kas mėnesį organizuoja Rašytojų pirmininkas p. Babrauskas, o popietėms vadovauja p. Gaučys.

Si paskaita įvyko ponų Gaučių bute.

Dalyviai dėkoja p. Gaučiui už paskaitą, o poniai Gaučienėi už vaišes ir skaidrią nuotaiką.

Teisininkas Algirdas Budreckas atidarė "Real Estate" įstaigą 1839 W. 47 St., telefonas LA-3-3384. Išlaikęs reikalingus egzaminus ir kurį laiką dirbęs amerikiečių įstaigose, savo sugebėjimais jis labai gerai užsirekomendavo. Reikia tikėtis, kad ir mums, lietuviams, savo sąžiningu darbu daug pasitarnaus. Darbo valandos nuo 6 iki 9 v. vak.

Toje pačioje įstaigoje pajamų mokesčius (income tax) pildo ekonomistas dr. Jonas Paplėnas ir teisininkas Petras Glemža, kurie su geriausiomis atestacijomis Chicago universitete baigė specialų pajamų mokesčių pildymo kursą ir šiame darbe turi reikiamo patyrimo.

Z. Arlauskaitė — Mikšienė, Detroito vaidintojų sambūrio vadovė, vieton gėlių ar dovanų viešnagės proga, prašo aukoti Dr. Vydušo paminklo fondui ar kitiems su lietuviškos išlaikymo surištiems reikalams.

Sophie Barcus radio programoje praėjusį sekmadienį labai gražiai buvo pagerbtas poetas Bernardas Brazdionis, 1953 metų Rašytojų Draugijos premijos laureatas. Už tai klausytojai pažvelgia ir organizuotai pasituntė daug padėkos laišku.

Pivarono Kėpykla ruošiasi padidinti savo patalpas. Remontas užtruks apie 2-3 mėn. Kėpyklos adresas liks tas pats: 4622 So. Marshfield Ave. Telef. FRontier 6-4622.

Algirdas Gustaitis "Laisvosios Lietuvos" kultūrinio skyriaus redaktoriaus pareigas eina nuo š. m. sausio mėn. pirmos dienos.

Sofija Gedvilienė, sirgusi bronchialiniu plaučių uždegimu jau pasveiko ir grįžo į darbą.

Bruno Macianskas, kėpyklos savininkas, 2 savaites sirgo, bet dabar jau pasveiko ir vėl maloniai, kaip visada, aptarnauja pirkėjus savo krautuvelyje — 3339 So. Lituania Ave.

Juozas Smilga, Chicago, Ill., ilgą laiką buvęs darbo bei sargybų kuopose prie amerikiečių kariuomenės, atidarė cheminę valyklą adresu 6263 So. Blackstone Ave.

Dukštas Vaclovas, atvykęs iš tremties, kaip ir daugelis kitų, nuo spirko puikų mūrinį namą 1800 W. 46-oj gatvėj (prie Šv. Kryžiaus bažnyčios) ir perėmė vadovauti kėpyklai nuo buvusio savininko p. Urbelio.

Darbas atliekamas tikrai labai rūpestingai, švariai ir sąžiningai. Kepama lietuviška plikyta 100% ruginė duona, pyragaičiai ir pyragai. Galima užsakyti daryti ir telefonu: LA 3-1510.

Linkime geros sėkmės naujoje darbo vietoje, mūsų mielam tautiečiui.

A. Žalpsys, senosios kartos amerikietis lietuvis, knygnešys spaudos draudimo laikų, š. m. vasario mėn. 28 d. aplankė "Laisvosios Lietuvos" Redakciją.

"Naujosios Zelandijos Lietuvis" redaktoriui pakviestas V. Procuta.

Jonas Andrišiūnas, Bridgeporto "biznierių, lietuviškojo meno mylėtojas ir mūsų skaitytojas, susirgo padagra gan aštroje formoje.

Vet. gyd. Dr. A. Vasiukevičius, š. m. vasario mėn. 27 dieną susituokė su p. Rakauskaitė.

Teko patirti, kad vestuvės buvo tikrai šaunios ir pagal lietuviškus papročius.

"Žemaičių klubo" Didysis Atidarymas įvyko š. m. vasario mėn. 26, 27 ir 28 dienomis, kurio metu apsilankė daug šimtų svečių. "Žemaičių klubas" sumaniai tvarko Juozas Taraska, Stasė ir Juozas Strokai ir Vladas Vytauskas.

GYVENIMO DIENOS

— Kap. Ig. Apyrubio vadovaujamas dalinys ir bendruomenės vienetas užsiprenumeravo net keletą įvairių lietuviškų laikraščių, jų tarpe kelis "LL" egzempliorius. Klaipėdos atvadavimo proga kapt. Apyrubis, buvęs sukilimo dalyvis, laikė gražią ir turiningą paskaitą Hildesheimio lietuviams. Apyrubio dėka, anglų vadai aprūpinami anglų kalba leidiniais apie Lietuvą.

— R. Radveikis, dirbęs Kaiserslauterno kuopoje, uoliai platina lietuvišką spaudą ir knygas. "LL" čia skaitoma daugiausiai.

— Berlyne susiorganizavo lietuvių į apylinkę. Čia gyvena ir dirba tėvas Kippas, kuris N. Lietuvoje dirbo švietimo ir auklėjimo darbu.

— Jadvyga Ivoškienė, gyv. A. delaidėje, australų valdžios yra paskirta vaikų darželių direktore Adelaidėje.

— Adelaidėje bevaadinant "Aušros Sūnus" kilo gaisras, kurį likvidavus, vaidinimas buvo atliktas su pusėtinu pasisekimu.

— Sydnejaus kiosko vedėjas Rugelis, išvykdamas į JAV, kioską perdavė Sakalui.

*
Prie gausybės motorizuotų dalykų, amerikiečiai pridėjo dar vieną: motorizuotas slides. Jos jau apyvartojė.

Lietuvių Tautinis Sąjūdis

Lietuvių Tautininkų Sąjungos vietoje organizuojamas Lietuvos Tautinis Sąjūdis (LTS). Jis nuo Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos (ALTS) skiriasi uždavinių ir apimties skirtumais. "Dirvoje" spausdinami dabartinio LTS pirmininko V. Rastenio pasisakymai LTS sąjūdžio klausimais.

Sukaktuvinis leidinys

Lietuviai studentai skautai, norėdami atžymėti savo 30 metų sukaktį, numato išleisti poros šimtų puslapių leidinį, vardu "Akademine Skautija", kurio visi numerai bus numeruoti. Netrukus tam leidiniui pradės rinkti prenumeratas Redaguos Br. Kvikly.

"Vienybė" eis dažniau?

Brooklyne, N. Y., leidžiamas tautinės minties savaitraštis "Vienybė" gegužės 1 d. šauks savo bendradarbių suvažiavimą. — Ta proga, be kitko, bus svarstoma ir "Vienybės" leidimo padažninimo klausimas.

25 metai Chicago's Bridgeport'ą aprūpina

SPIVAK'S FISH MARKET

KIEKVIENĄ DIENĄ ŠVIEŽIA ŽUVIS.
VELTUI NUVALOME ir IŠRENKAME KAULUS,
SULIG JŪSŲ PAGEIDAVIMŲ.

3231 So. Halsted St. Telef. VICTORY 2-1684

Jei nori būti ramus, neskaityk kas čia parašyta

... P. K. Barėnas, "Europos Lietuvis" skiltyse plačiai cituoja fraptaria Rimo Amalviškio laišką, tilpusį "Laisvoje Lietuvoje". — P. Barėnas savo apžvalgą pradeda šitaip (žiūr. "Europos Lietuvis" 1954 m. vasario mėn. 18 d. numeris):

"Laisv. Lietuva" — aštrus laikraštis, aštrus ir tas ilgas laiškas, ir labai nepatogu kai kurias ten keliamas mintis kartoti mūsų oficioze, itin ramiame, nes lietuviškoji išmintis tvirtina, kad tyla — gera byla, kad tylėjimas — auktas, ir t. t. Rizikuodamas vėl užsitraukti ramiųjų nemalonę, bandysiu čia paliesti bent vieną kitą

LIETUVISKOS PARTIJOS OKUPOUOJE LIETUVOJE

Ištrauka iš "SANTARVĖ" Nr. 1 1954 m.

POLITINĖS PARTIJOS

Dėl krašto nueito ypatingo kelio, partinis dėsniš ten yra netekęs savo tradicijos ir atramos masėse. Normaliame demokratišniame valstybės gyvenime būtinas partinis dėsniš, dabartinėmis mūsų Krašto sąlygomis absoliučiai nepritaikomas. Partinių spalvų dirbtinis įsiskaidymas dabar Krašte iš sykio nešų tik neapskaiduojamus pavojus ir bemažiant sužlugdytų betkokį darbą.

Užsienio lietuvių judėjimas, be abejoj, tebeveikia senosios partinės tradicijos ir teberusena senieji lūkesčiai. Jų niekas negali išrauti, ir tai gal nereikalinga. Tačiau turi būti pasakyta gal ir labai laikinai karti tiesa: senosios politinės partijos tikrai nebesiremia šių dienų Krašto realaus gyvenimo pagrindu.

Mintimi, kad išimtinai politinės partijos vadovautų Lietuvos laisvinimo darbu, nepastitinkima. Tas darbas turėtų būti organizuotas ir tvarkomas nepartiniais pagrindais.

Tai suprantama. Nei pirmosios Sovietų okupacijos metu Lietuvos Aktyvistų Frontui veikiant, nei antrosios sovietų okupacijos pirmajais metais, BDPS-ui susiorganizavus, Lietuvos pasipriešinimo organizacija ir jo veikla neturėjo partinio pagrindo.

To meto pasipriešinimo akimis žiūrint, partinis pagrindas nei ateityje neturėtų būti lemiams reikšmės.

Tik vokiečių okupacijos metu pol. partijos — valt. liaudininkai, socialdemokratai — kaip grupės,

Ant stulpo užpuolė voveris

Elmond, N. Y., vienas vyras dirbo ant telefonstulpio. Staiga jį taip smarkiai užpuolė voveris, kad vargšas nė nulipti nesusėjo — kriste nupuolė žemėn.

*

NAUJOJE ZELANDIJOJE

— N. Z. išrinkta nauja krašto valdyba taip pasiskirstė pareigomis: pirm. Č. Liutikas, vicepirm. — J. Pečiulaitis, ižd. — V. Grigaliūnas, kultūros bei meno vadovas — V. Procuta ir sekretorius — A. Mitkevičius. Valdybos adresas: 68 Haslett St., Auckland C. 3. N. 2. New Zeland.

opią ano laiško vietą, nes jos prašosi atsakymų, išvadų, sprendimų, rūpinimosi, sielojimosi. Prašyčiau to skirsnelio neskaityti visus ramuosius, o neramiems žinotina, kuo gyvena kiti neramieji, nes ramybė nėra visų mūsų čia, saloje, ir Europoje pati šimtaprocentinė ypatybė.

R. Amalviškis savo laiške kritikuoja "Laisv. Lietuvos" redaktorių, kuris bent du kartu buvo nuėjęs ir pavergtąjį Lietuvą ir abu kartus grįžo į Vakarus, o dabar sėdo laikraščio redaguoti.

Toliau seka minėto laiško ištraukos ir p. Barėno pastabos.

buvo aktyviai įsijungę greta nepartinių rezistencinių organizacijų į Lietuvos pasipriešinimo veiklą. Tačiau žymi rezist. organizacija, Lietuvos Laisvės Armija, antros sovietų okupacijos pradžioje suvaidiniusi žymų vaidmenį, ir tada partinio pagrindo pripažinti nenorėjo ir į bendrą pasipriešinimo centrą nesidėjo.

Tik realiai sužiurusios ir bendrą lietuvių tautos laisvės ir nepriklausomybės idealą, senųjų tradicijų lietuviškos partijos (teisingiau — jų likučiai) užsieniuose dar galėtų pozityviai ir vaisingai atiduoti patriotinę duoklę Kraštui, kaip tai per dešimtmečius vienoki ar kitoki būdu buvo davę tūkstančiai gerųjų lietuviškųjų išeivių.

Taigi—dabartinė lietuvių visuo menė Krašte nežinojo jokio partinio pasiskirstymo. Bendra nuomonė yra ta, kad senosios politinės partijos yra atgyvenusios, Krašte nieko ekonominė ar socialinė prasme nebeatstovaujancios. Teisingai ar klaidingai, bet manoma, kad ilgų metų okupacija ir įvykę dideli pasikeitimai Krašte kelia ir išaugins naujus, naujo turinio politinius junginius.

Užsienio lietuvių neturėtų pasiduoti įspūdžiui, kurį klaidingai gali susidaryti, savo spaudoje dažnai rasdami sovietinės spaudos ištraukas ir paduodamus faktus apie gyvenimą ir žmones okupuotoje Lietuvoje. Jie nuolat skaito apie to gyvenimo žiaurības, daromas nesąmones, vergišką pataikavimą ir tikrą žmogišką išsigimimą. Tačiau toli gražu ne visos lietuviškos dukros ir ne visi lietuviški sūnūs Tėvynės žemėje yra jau likę be sąžinės, be širdies ar be smagenų. Jie jaučia, supranta, ir jiems nestigs daug šventų ir didelių pasiryžimų.

(Tęsinys sek. numery).

Custom Tailoring

"It does something for you!"

32 metai kaip Bridgeporte
Moderniškiausia, geriausių rūbų krautuvelyje
L & F TAILORS
3464 South Halsted St. Telef. YARds 7-3735

IKI VELYKŲ TIKTAI ŠEŠIOS SAVAITĖS!

BŪK PASIRUOŠĘS!!! — NAUJAUSIOS MADOS, PAVASARINIŲ IR VASARINIŲ GERIAUSIOS VILNOS RŪBŲ, TIEK VIETINIŲ, TIEK UŽSIENINIŲ!!

NEATIDELIOK — BET KĄ PIRK DAMAS, NEPAMIRŠK AP-LANKYTI MŪSŲ!

MES TURIME ŠIMTUS READY-TO-WEAR EILUČIŲ, PALTŲ, SPORTIŠKŲ PALTŲ IR PUSPALČIŲ.

EILUTĖS: \$45.50 ir daugiau; PALTAI: \$35.00 ir daugiau; PUSPALČIAI: \$7.95 ir brangiau.

Be to, mūsų krautuvelyje didžiausias pasirinkimas skrybėlių, marinkinių, kaklaraiščių ir kt.

Kalbame vokiškai, lenkiškai ir čekiškai.

Krautuvelyje atdara:

PIRMADIENIAIS ir KĖTVIRTADIENIAIS

iki 9 val. vakaro. Kitomis dienomis iki 6 val. vakaro.

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — PIGUS SĄŽINGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMOI IRANKIAI / KAI PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JŪSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIURINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS 6819 E. Rockwell St., CHICAGO 29, Illinois. Tel.: WALbrook 5-3209

Vyriskų rūbų ir batų

GERIAUSIAS PASIRINKIMAS

TIK PAS

H. SEIGAN

4622 So. ASHLAND AVE.

TELEF.: YARds 7-1272

CHICAGO 9, ILLINOIS

ŽIEMINIAI IR RUDENINIAI PALTAI, BATAI, MARSKINIAI

IA KITAS PREKES GAUSITE PIGESNE KAINA IR ILGESNIAM

Išsimokėjimui be nuošimčių

MŪSŲ KRAUTUVELYJE ATDARA:

Pirmadieniais ir antradieniais nuo 9 val. iki 9 val. 30 min.

Kitomis dienomis iki 6 val. vakaro

Sekmadieniais nuo 10 val. iki 2 valandų.

Su šiuo skelbimu nuo 10% iki 20% nuolaida.

UZEIKITE IR PATYS ĮSITIKINKITE.

MANLAGUS PATARNAVIMAS.

SUSIKALBESITE LIETUVIŠKAI!

Geriausios sąlygos—žemiausios kainos

BRIDGEPORTO PREKYBOS CENTRAS

Major Home Utilities

3207-09 So. Halsted St. Tel. CALumet 5-1442 ir CALumet 5-1474

DĖL KRAUTUVĖS PATALPŲ REMONTO —

Visiškas prekių išpardavimas!

Kreipkitės į pardavėją lietuvi Alfonsą Kavaliauską.

PIRKITE DABAR — SUTAUPYSITE SAVO PINIGUS!

Krautuvelyje atdara: Pirm. ir Kėtv. nuo 9:30 iki 9:30 val. vakaro.

Kitomis dienomis — nuo 9:30 iki 6 val. vakaro.

SEKMADIENIAIS — nuo 11 val. ryto iki 5 val. vak.

PIRKDAMI NEMOKATE TAKSŲ!

Visiškas prekių išpardavimas

